

Täysistunto

Tiistai 3.6.2025 klo 14.00—21.29

9. Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyin maahantulon torjumiseksi annetun lain 7 §:n muuttamisesta

Hallituksen esitys HE 18/2025 vp

Valiokunnan mietintö HaVM 14/2025 vp

Toinen käsittely

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Toiseen käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 9. asia. Ensimmäisessä käsittelyssä sisällöltään päätetty lakiehdotus on käsiteltävä perustuslain 73 §:n mukaisessa sääätämisyjärjestyksessä.

Ensin päätetään valiokunnan ehdotuksesta, että lakiehdotus julistetaan kiireelliseksi, mihin vaaditaan viiden kuudesosan enemmistö. Jos valiokunnan ehdotus hyväksytään, päätetään lakiehdotuksen hyväksymisestä tai hylkäämisestä. Hyväksymiseen vaaditaan kahden kolmasosan enemmistö.

Jos lakiehdotusta ei julisteta kiireelliseksi, päätetään sen hyväksymisestä lepäämään ensimmäisiin eduskuntavaalien jälkeisiin valtiopäiviin tai sen hylkäämisestä. — Keskustelu alkaa. Edustaja Kontula.

Keskustelu

17.08 **Anna Kontula vas:** Arvoisa puhemies! Mikään ei ole nyt toisella kierroksella toisin. Esitys on edelleen kansainvälisen oikeuden vastainen, ja sen toimeenpano edelleen olisi EU-oikeuden vastaista. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole!] Esitys myös puuttuu edelleen perustuslakimme perusratkaisuihin tavalla, joka estää poikkeuslakimenettelyn. Mikä vielä vakavampaa, esitys on edelleen ilmeisessä ristiriidassa yhteiskuntamme eettisten ja moraalisten perusratkaisujen kanssa. [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei ole!]

Siksi ehdotan, että lakiehdotusta ei julisteta kiireelliseksi ja että se hylätään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz, vastauspuheenvuoro.

17.09 **Ben Zyskowicz kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Edustaja Kontula sai lyhyeen puheenvuoroonsa aika monta väitettä, joista on oltava eri mieltä, mutta varsinkin tämä, mikä oli ehkä uusi, että tämä laki on meidän yhteiskunnan eettisten ja moraalisten perusteiden vastainen, on kyllä tosi kummallinen väite. Tällä laillahan pyritään torjumaan sellaista toimintaa, jossa entisten kommunistien johtama roistovaltio Venäjä, joka käy sotaa Euroopassa, ryhtyisi Suomea painostaakseen ja horjuttaakseen, väärinkäyttäen kansainvälisiä sopimuksia ja hyväksikäyttäen lähinnä kolmansien maiden kansalaisia, työntämään meidän rajallemme niin sanottuja turvapaikanhakijoita. Jos tällainen il-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

miö tulee, niin meillä pitää voida olla mahdollisuus torjua tätä ilmiötä. Tästä on kyse. [Anna Kontula: Nimi mainittu!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom, vastauspuheenvuoro.

17.10 Miko Bergbom ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Jatkan tästä, mitä edustaja Zyskowicz totesi, ja yhdyn kyllä täysin tähän näkemykseen. Lähdetään nyt liikkeelle siitä, että tällä rajan poikkeuslaillahan nimenomaan pyritään vastaamaan siihen tilanteeseen, jossa Venäjä välineellistää ihmiset käytännössä aseeksi Suomea vastaan. No, voidaan tietysti sitten pohtia, että kun nyt meillä tämä laki on ollut voimassa, niin onko se itse asiassa ollut ennaltaehkäisevässä roolissa siten, että Venäjä ei ole ryhtynyt käyttämään näitä ihmisiä osana tämmöistä omaa hybridisodankäyntiään Suomea vastaan. No, me voidaan nähdä, että tämä rajan poikkeuslaki, josta nyt tullaan taas jälleen kerran päättämään, on itse asiassa hyvinkin ihmisoikeusmyönteinen.

Sitten tähän eettiseen ja moraaliseen pohdintaan Suomen yhteiskunnan näkökulmasta totean vain sen, että silloin aiemmin, kun tehtiin kyselyitä siitä, mitä mieltä suomalaiset rajan poikkeuslain tarpeellisuudesta ovat, murskaenemmistö oli rajan poikkeuslain kannalla. Kyllä siitäkin voidaan jonkunäköisiä pohdintoja vetää, mitä noin yleisesti Suomessa tämänkaltaisesta lainsäädännöstä ajatellaan, ja siinä suhtautuminen suomalaisilta oli hyvin positiivinen.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyysikö edustaja Kontula vastauspuheenvuoron? Tästä on välillä vaikea nähdä, kun tuo puhujapönttö on edessä. [Ben Zyskowicz: Otetaan se pois!] — Olkaa hyvä.

17.12 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Tarkoitin tällä eettisillä ja moraalisilla perusratkaisilla sitä, että sekä kristillisessä etiikassa että sosialistisessa etiikassa, jotka ovat ehkä kaksi ne keskeisintä meidän eettisen ja moraalisen ajattelun perustetta, hädänalaiselle ovi avataan. Myöskään niissä tapauksissa, joita tämä lakiesitys nyt käsittelee, kysymys ei ole siitä, että ketä tahansa ihmisiä voisi lähettää rajan yli tänne, vaan kysymys on nimenomaan siitä, pitääkö meidän avata ovi sellaisessa tilanteessa, jossa henkilö on hädässä, jossa kysymys on mahdollisesti kuolemanhädässä olevasta ihmisestä. Muiden ihmisten kohdalla kuin hädänalaisten kohdalla meillä on nykyisenkin lainsäädännön, muun lainsäädännön, puitteissa täysi oikeus käännyttää ihmisiä rajalta, ellei heillä ole Suomen kansalaisuutta. Tämä on se erottava tekijä: avaatko oven, kun hädänalainen koputtaa?

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

17.13 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kylläpä edustaja Kontula sai oman kantansa kuulostamaan kauniilta. [Anna Kontula: Totuus on kaunista!] Kukapa meistä ei haluaisi hädänalaisia ihmisiä auttaa. Mutta kun sanoitte, että ei kyse ole siitä, että ketä tahansa ihmisiä voisi Venäjä ryhtyä työntämään kohti meidän rajaa, niin kyllä Venäjä voi ryhtyä työntämään ihan ketä tahansa ihmisiä, kuljettamaan heitä kuorma-autoilla tuohon rajalle, näyttämään suuntaa — siellä Venäjän tiedustelupalvelut, viranomaiset — että tuonnepäin menette ja sinne pyritte. Tässä on kyse siitä mielestäni hy-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

vin moraalisesta ajatuksesta, että me suomalaisina päätöksentekijöinä emme halua antaa Venäjän diktaattorille mahdollisuutta väärinkäyttämällä kansainvälisiä sopimuksia ja hyväksikäyttämällä ihmisiä painostaa Suomea.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen, vastauspuheenvuoro.

17.14 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä täytyy myöskin hämmästellä ihan täältä laidalta tätä edellistä puheenvuoroa sieltä vasemmiston puolelta. En voi ymmärtää sitä, miten voi eettisesti ja moraalisesti olla väärin asia, että suojelet omaa valtiota, oman valtion rajoja, omia kansalaisia siltä, että vihollismielinen valtio tuottaa meille uhkaa ja painostuskeinona käyttää ihmisiä hyväkseen. Me emme pysty tietämään, keitä näitten ihmisten joukossa on ja millä tavalla heitä käytetään tässä sotilaallisessa välineellistetyssä maahantulossa Suomen rajoille ja suomalaista yhteiskuntajärjestystä ja rauhaa vastaan.

On äärimmäisen tärkeätä, että nyt kun perustuslakivaliokunnassa ja hallintovaliokunnassakin on korostettu juuri täysivaltaisuutta ja suvereniteettia, että näistä tullaan pitämään myös jatkossa kiinni. [Puhemies koputtaa] Tämä toimintaympäristö on muuttunut todellakin vaativaksi ja ennakoimattomaksi, [Puhemies koputtaa] ja nämä tällaiset puheet ovat minusta edesvastuuttomia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Vastauspuheenvuorot ovat minuutin mittaisia. — Edustaja Bergbom. — Anteeksi, se oli edustaja Vigelius. Kun katsoo samaan aikaan useampaa henkilöä, niin välillä menee sekaisin. — Edustaja Vigelius, olkaa hyvä.

17.16 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa puhemies! Ihmettelen itsekkin tätä vasemmistoliiton edustaja Kontulan edellä pitämää puheenvuoroa, siis puhetta hädänalaisen auttamisesta tilanteesta, jossa Suomi varautuu siihen pahimpaan mahdolliseen tilanteeseen, että meidän rajojemme yli lähdetään masinoimaan laittomasti turvapaikanhakijoita. Se on paha tilanne, ja siihen on hyvä varautua, koska vastaavanlaisia tilanteita on nähty muuallakin Euroopassa. Se ei ole kenenkään osapuolen kannalta mieluisa tilanne. Se voi johtaa hyvin rumiin tilanteisiin.

Mutta erityisen ihmeellisenä pidän sitä, että te puhutte tästä laista ikään kuin tässä ei olisi minkäänlaisia poikkeuksia. Hyvänen aika, kun vuosi sitten tätä lakia säädettiin, silloin väliaikaiseksi, siellä on 5 §: poikkeukset. Siellä on hyvin, melko yksityiskohtaisesti ilmaistu se, millaisissa tapauksissa voidaan poiketa siitä perussäännöstä, joka olisi, kun tämä laki otetaan käyttöön siellä itärajalla tilanteen kriisiytyttyä. Siellä on poikkeustapauksia, niin että kaikista absurdeimmissa ja vakavimmissa tilanteissa tästä yleissäännöstä voidaan poiketa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kontula.

17.17 Anna Kontula vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Välineellistäminen hän ei ole mikään uusi ilmiö, vaan tyypillisesti silloin, kun ihmiset ovat joutuneet lähtemään pakoon, valtiot — niin kauan kuin niitä on ollut olemassa — ovat myös pyrkineet käyttämään sitä tavalla tai toisella hyväkseen. Kaikki tässä salissa kuullut argumentit esitettiin jo toisen maailmansodan aikaan, jolloinka rajoja pantiin kiinni valtavan traagisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

seurauksin. Se oli se syy, miksi aikanaan pakolaislainsäädäntöön lähdettiin, koska todettiin, että poliitikkojen harkintakykyyn tiukassa paikassa ei voi aina luottaa, vaan että silloin saattaa tulla tehtyä semmoisia eettisiä päätöksiä, jotka eivät kestä lähempää tarkastelua.

Valitettavasti tilanne on nyt se, että me emme voi lähteä siitä, että turvapaikanhakijoita tulisi vain pitkälle kehittyneistä demokraattisista oikeusvaltioista, vaan niitä tuppaa tulemaan nimenomaan sellaisista maista, joissa on aika paljon ongelmia myös hallinnon kanssa, joissa on erilaisia diktaattoreita ja erilaisia totalitaarisia järjestelmiä. Jos me lähdetään sillä perusteella valikoimaan ihmisten oikeuksia saada apua, niin kyllä silloin tämä koko järjestelmä aika metsään menee.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen ja edustaja Seppänen, vastauspuheenvuoro, ja sen jälkeen, mikäli edustaja Kontula vielä haluaa käyttää vastauspuheenvuoron, sen hänelle myönnän, koska keskustelu lähti hänen puheenvuorostansa, mutta sitten mennään puhujalistaan. — Edustaja Antikainen.

17.18 Sanna Antikainen ps (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! En tiedä, onko edustaja Kontula jo unohtanut sieltä hallintovaliokunnasta, mitä turvallisuusalan asiantuntijat ovat tästä laista sanoneet. He ovat laajasti kannattaneet tätä lakia ja nähneet sen Suomen turvallisuudelle tarpeelliseksi.

Mitä tulee siihen tilanteeseen, kun vuonna 2023 sieltä itärajan yli tuli meille niin sanottuja turvapaikanhakijoita, joita Putinin Kreml, Venäjä, käytti niin sanottuna hybridiaseena meitä vastaan, niin käytännössä se Venäjän raja-alue on sellainen, ettei sieltä ihan noin vain pääse, varsinkin kun on kyse siitä raja-asemasta eikä esimerkiksi metsästä. Tämä tarkoittaa sitä, että käytännössä ne tulijat on valikoitu Venäjän rajaviranomaisten taholta. En tiedä, tiedätekö, edustaja Kontula, mutta Venäjän rajaviranomainen on FSB:n alainen organisaatio ja FSB on täysin Kremlin alaisuudessa, [Puhemies koputtaa] joten tulijat voidaan nähdä erittäin suurena riskinä. [Puhemies: Aika!] En tietenkään sano, että kaikki, mutta osa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

17.20 Sara Seppänen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Välillä, kun tätä keskustelua kuuntelee ja etenkin vasemmiston edustaja Kontulan puheenvuoroa, niin en tiedä, onko tänne valittu osa kansanedustajista turvaamaan nimenomaan Suomen kansalaisten turvallisuus vai jonkun toisen tahon. [Veronika Honkasalo: Voi hyvää päivää!] Nimittäin onko nyt, kun tätä puheenvuoroa kuunteli, kyse siitä, että on tärkeämpää, että Venäjän diktaattori Putinin masinoimat hybridivaikuttamisen aseet ovat tärkeämmässä asemassa kuin suomalaisten kansalaisten turvallisuus? [Veronika Honkasalo: Koittakaa rauhoittua, edustaja!] On ainoastaan oikein pitää voimassa tämä lainsäädäntö, joka antaa viranomaisille selkeät ja riittävät toimivaltuudet reagoida nopeasti ja päättäväisesti rajalla tapahtuviin tilanteisiin. Tämän lain jatkumisen pitäisi olla täysin itsestäänselvää, ja toivon, että tässä salissa joka ikinen kansanedustaja tuntee vastuunsa ja nimenomaan vastuunsa Suomen kansalaisille. [Vasemmistoliiton ryhmästä: Täysin käsittämätön puheenvuoro!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kontula.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

17.21 **Anna Kontula vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Seppäsen puheenvuoroa kuuntelee, niin ei voi olla muuta kuin huolissaan kansalaisten mausta. Ainakaan hyvällä maulla edustajia valittaessa ei ole ollut kovin korkea arvo kriteeristössä. Muistuttaisin, että riski... [Sanna Antikainen: Ala-arvoista, ihan kuin joku koulukiusaaja! — Eduskunnasta: Lopettakaa nyt, Antikainen!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Pyydän kaikkia antamaan rauhan sille, joka kulloisellakin hetkellä on varsinaisen tai vastauspuheenvuoron käyttäjä.

Edustaja Antikainen, jos edustaja Seppänen täällä syyttää minua siitä, että olen jollakin tavalla Venäjän hallinnon edustajana, ja sen jälkeen minä esitän epäilyn, että hyvä maku ei ole hänelle ominaista, niin kuka tässä nyt on koulukiusaaja, edustaja Antikainen? — Itse asiasta muistuttaisin, että se riskiarvio, jolla tässä ajassa nyt ollaan näitä päätöksiä tekemässä, on joitakin tuhansia tulijoita, joitakin tuhansia. 1990-luvun alussa pelättiin, että Suomeen tulisi jopa miljoona ihmistä rajan yli. Mitä silloin tehtiin? Pidettiin kiinni meidän perustuslaista, pidettiin kiinni kansainvälisestä oikeudesta ja mietittiin semmoiset strategiat, joilla tästä selvittää. [Puhemies koputtaa] Miljoona oli silloin. Mikä nyt on niin paljon heikommin? [Ben Zyskowitz: Oliko silloinkin kyse viranomaisten masinoimista tulijoista? — Anna Kontula: Se oli yksi arvio!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela, varsinainen puheenvuoro.

17.22 **Minja Koskela vas:** Arvoisa puhemies! Venäjä on laitonta hyökkäyssotaa käyvä diktatuuri, joka sortaa kansalaisiaan ja halveksii kansainvälistä oikeutta. Suomi on sen sijaan oikeusvaltio, ja sellaisena meidän tulisi pysyä sen sijaan, että olemme valmiit luopumaan itse perustuslaistamme Venäjän vaikuttamisen edessä. Itäraja on nyt hiljainen, mutta Suomella olisi tarvittavat välineet suurtenkin turvapaikanhakijamäärien hallitsemiseen tehokkaasti ilman poikkeuslakiin turvautumista. Keinovalikoimaa on niin kotimaisessa laisassa kuin EU:n puitteissa jo olemassa ilman, että turvapaikanhakua estetään. Suomella on oikeus ja Suomella on velvollisuus valvoa rajojaan, mutta se on mahdollista tehdä kuten oikeusvaltio sen tekee.

Arvoisa puhemies! Jotkut tässä salissa haluavat esittää käsittelyssä olevan lain monimutkaisena kysymyksenä. Todellisuudessa asia on yksinkertainen, ja mustaa on turha maalata valkoiseksi. Käännytyslaki on yksiselitteisesti ja räikeästi ristiriidassa Suomen perustuslain, ihmisoikeussopimusten ja EU-oikeuden kanssa. Käännytyslaki ei kohdistu Venäjään vaan niihin, jotka hakevat turvaa vainolta ja ihmisoikeusloukkauksilta. [Ben Zyskowitz: Väärä väite!] Käännytyslain puolesta äänestäneet kansanedustajat tekivät vuosi sitten täysin tietoisin ratkaisun rikkoa Suomen perustuslakia, [Sanna Antikainen: Vakava väite!] jopa sellaisia ihmisoikeusvelvoitteita, joita ei tulisi voida rajoittaa missään oloissa, sekä EU-oikeutta, joka ristiriitatilanteessa syrjäyttää kansallisen lain. [Ben Zyskowitz: Onko komissio reagoinut? — Juho Eerola: Ei ole reagoinut millään tavalla!]

Suomalainen oikeusvaltio on hauraampi kuin haluaisimme ajatella, ja käännytyslain säätäminen oli oikeusvaltiolle vaarallinen harha-askele. [Ben Zyskowitz: Höpö höpö!] Suomi, joka on perinteisesti julistanut sääntöpohjaisen kansainvälisen järjestelmän puolesta ja ymmärtänyt sen merkityksen pienelle maalle, murentaa käännytyslailla itse tuota järjestelmää. Käännytyslakia ei olisi koskaan pitänyt säätää, eikä nyt esitettävää voimassaolon jat-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

koa tulisi hyväksyä. Lain voimassaolon pidentämistä peräti puolellatoista vuodella ei ole uskottavasti perusteltu. Se, mikä vielä vuosi sitten esitettiin äärimmäisenä poikkeuksena, näyttää olevan muuttumassa uudeksi normaaliksi, ja tämä on todella huolestuttava ja minusta myös surullinen kehityssuunta.

Arvoisa puhemies! Jokainen kansanedustaja on jälleen valinnan edessä. Kyse on siitä, missä arvossa pitää Suomen perustuslakia ja ehdottomia ihmisoikeuksia, puolustaako niitä vai haluaako tietoisesti rikkoa niitä. Vasemmistoliitolle valinta ei ole vaikea. Vasemmistoliitto puolustaa suomalaista oikeusvaltiota ja Suomen perustuslakia myös tänään ja myös ulkoisen paineen alla. [Vastauspuheenvuoropyyntöjä]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Tehdään niin, että otetaan tässä vaiheessa pieni lyhyttahtinen keskustelu. Pyydän kaikkia, jotka haluavat käyttää vastauspuheenvuoron, nousemaan seisomaan ja painamaan V-painiketta. Sen jälkeen mennään sitten vähän tiiviimmin varsinaisia puheenvuoroja. — Edustaja Hoskonen.

17.26 Hannu Hoskonen kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tähän keskusteluun viitatakseni perustuslakivaliokunnan jäsenenä: kysymyshän on siitä rajatusta poikkeuksesta, jonka perustuslakimme sallii, ja nimenomaan asiantuntijakuulemisessa tämä käytiin huolellisesti läpi. [Vasemmalta: Ei!] — Olen siellä perustuslakivaliokunnassa jäsenenä, arvoisa edustaja, ja toivon, että kunnioitatte myös minun työtäni ettekä vain omaanne.

Ja toinen olennainen asia, mikä tähän liittyy: Tässä on olennaista se ja juttu on nimittäin niin, että Suomen viranomaiset ja Suomen itsenäinen valtio pystyvät suojelemaan suomalaisia siltä, ettei vihamielinen valtio tai esimerkiksi tiedossa olevat viranomaiset dumpkaa tänne valtavaa määrää porukkaa. On selvästi todistettu se, että sieltä olisi tulossa valtavasti porukkaa. Itsenäisellä valtiolla pitää olla oikeus suojata omaa itsenäisyyttään ja meidän yhteiskuntajärjestystä.

Ja toinen yhtä tärkeä asia on se, että päätöksen tekee aina suomalainen viranomainen eikä joku Venäjän tiedustelupalvelun upseeri, jolla on ilmeisesti ihan muut tarkoitukset mielessä kuin Suomen koskemattomuuden turvaaminen.

Kysymys on poikkeustilanteista, ja tätä vartenhan tämä laki säädettiin. Toivon mukaan olemme samaa mieltä siitä, että Suomen itsenäisyys on meille kaikista arvokkain ja kallein asia.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Zyskowicz.

17.27 Ben Zyskowicz kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Mielestäni edustaja Koskela puheenvuoronsa aluksi kuvasi Venäjää oikein ja oikealla tavalla, mutta hänen johtopäätöksensä on se, että tämän Euroopassa sotaa käyvän, entisten kommunistien johtaman diktatuurivaltion tulee voida Suomea painostaa, horjuttaa ja hämmentää sillä, että se tuhansia tai jopa kymmeniätuhansia ihmisiä työntää Suomen rajalle väärinkäytäten pakolaissopimuksia.

Edustaja Koskela korosti sitä, että on olemassa keinoja tilanteen hallitsemiseen. No, se ei ole ihan helppoa, mutta saattaisi ollakin, mutta kun me haluamme ennalta torjua tällaisen tilanteen, esimerkiksi sellaisen tilanteen, jossa täällä on kymmeniätuhansia niin sanottuja turvapaikanhakijoita, jotka jatkavat Venäjän toiveiden mukaisesti Keski-Eurooppaan

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

lietsomaan äärioikeistoa nousuun pakolaiskriisin aseilla. Eli tässä tärkeätä on ennalta estää tällainen ilmiö, ja siihen tämä laki tarvitaan. [Veronika Honkasalo: Aika järeä keino!] Tämähän on takataskussa, ja se otetaan käyttöön vain tarvittaessa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Koskela.

17.28 Minja Koskela vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minä uskon, että tässä salissa hyvin laajasti jaetaan käsitys Venäjästä sellaisena laitonta hyökkäyssotaa käyvänä diktatuurina ja terroristivaltiona kuin se on. Tässä johtopäätöksessä, mikä sitten tulee tämän lain käsittelystä, meillä on kuitenkin selkeä ero.

Edustaja Zyskowicz, te esititte, että me emme voi taipua Venäjän paineen alla. Itse näen siten, että kun me hyväksymme sen, että Suomen perustuslain yli, myös EU-oikeuden yli ja kansainvälisten ihmisoikeussopimusten yli kävellään, niin me nimenomaan silloin taivumme siihen painostukseen, mitä Venäjä ajaa. Myöskin se on Venäjän edun mukaista, että demokraattiset valtiot luopuvat monenkeskisyydestä, luopuvat tämmöisistä yhdessä sovituisista sopimuksista ja ihmisoikeuksista, niistä järjestelmistä, joista demokraattiset valtiot tunnetaan. Siksi pidän epäonnistuneena hankkeena tätä käännytyslakia, ja ajattelen myöskin, että kaikkein eniten tämä koskettaa kuitenkin niitä kaikkein haavoittuvaisimmassa asemassa olevia ihmisiä, jotka ovat täältä turvapaikkaa hakemassa. [Puhemies koputtaa]

Toivon, että täällä salissa ei esitetä sellaisia väitteitä, mitä täällä on esitetty, [Puhemies koputtaa] että kyse olisi Venäjä-myönteisyydestä. Kyse ei ole siitä. Kyse on nimenomaan meidän kaikkien edusta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Aika. — Edustaja Lehtinen.

17.30 Rami Lehtinen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Olen kyllä samaa mieltä siitä, että tämä laki on yksinkertainen ja jopa mustavalkoinenkin. Nimittäin tämä laki turvaa sen, että täysivaltainen valtio voi itse päättää, milloin, mistä ja kuinka paljon ja kuka meille tulee rajojemme yli. Jos meillä ei olisi tätä lakia, niin meillä ei kaikissa tilanteissa olisi mahdollisuutta päättää itse näistä asioista. Siksi tätä lakia tarvitaan.

Toinen tärkeä asia juuri siihen, kun on kriisitilanne, on se, että poliitikkojen ei pidäkään välttämättä käyttää harkintakykyä hirveän paljon. Ja juuri siksi on tärkeää, että tämä laki tehdään etukäteen, jolloin virkamiehillä on toimivaltuus ja virkamiehillä on harkintavalta siellä rajalla ja rajatilanteessa, ei poliitikoilla. Siitäkin näkökulmasta tämä on äärimmäisen hyvä ja tärkeä laki.

Vielä se EU-kontekstiin liittyen, että ei EU-oikeus ole halunnut tätä ottaa käsittelyyn. Päinvastoin, sieltä EU:n tiedonanto tukee Suomen linjaa. [Hannu Hoskonen: Kyllä!] Päinvastoin, meillä on PeV todennut, että tällainen laki voidaan säätää. Siitä huolimatta te ilmoitatte, että tämä on molempien näiden vastainen. On kyllä hyvin vaikea ymmärtää tuolaista näkökulmaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

17.31 Juho Eerola ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Aivan juuri kuten edustaja Lehtinen tuossa äsken sanoi, vuosi takaperin, kun tätä ensimmäisen kerran säädettiin, esitettiin arvioita siitä, että nyt meille tulee kansainvälistä painetta ja maine menee ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

näin ja että tämä on EU-oikeuden vastainen. No, onko ollut? Ei ole ollut, ei ole tullut minäkäänköistä sanomista sieltä suunnasta. Päinvastoin on merkkejä siitä, että muut EU-maat alkavat pikkuhiljaa noudattaa tätä Suomen esimerkkiä ja säätää samankaltaista lainsäädäntöä, [Hannu Hoskonen: Juuri näin!] mikä on aivan toivottavaa.

Itse vuosina 1999—2011 työskentelin turvapaikanhakijoitten kanssa. Kaikkina näinä vuosina Venäjä oli maa, joka oli aina top 10:n joukossa siinä, mistä tuli eniten näitä turvapaikanhakijoita, eivätkä he olleet mitään kehitysmaalaisia siis, vaan ihan Venäjän kansalaisia, eivätkä heistä kaikki olleet jotain pietarilaisia seksuaalivähemmistöjen edustajia tai näinpäin pois, keitä kenties sorretaan. Tuli jo silloin ajatus mieleen, että jonakin päivänä, jos Venäjä keksii, he voivat lähettää 10 000 tai 5 000 täysin putinistia miestä tänne tekemään tihutöitä ja hybridivaikuttamista ja katkomaan meidän sähkölinjoja ja muita. [Puhemies koputtaa] Tähän meidän on varauduttava etukäteen. [Hannu Hoskonen: Juuri näin!]

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Rasinkangas.

17.32 Merja Rasinkangas ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Käsittelyssä on rajaturvallisuuslaki, joka on Suomen turvallisuuden kannalta erittäin tärkeä ja Venäjän hybridivaikuttamista vastaan välttämätön. Esityksessä ehdotetaan, että väliaikaisista toimenpiteistä välineellistetyn maahantulon torjumiseksi annetun lain voimassaoloa jatketaan 31.12.2026 asti.

Esityksen tavoitteena on torjua tehokkaasti välineellistettyä maahantuloa ja Suomeen sitä kautta kohdistuvaa painostusta. Esitys siis vahvistaa rajaturvallisuutta Venäjän hybridiopeatioita vastaan.

Arvoisa puhemies! Meidän täällä Suomen eduskunnassa tulee huolehtia siitä, että Suomen rajaturvallisuus ei vaarannu missään tilanteessa. Rajaturvallisuuslaki on myös ulospäin merkki siitä, että meitä ei voi painostaa välineellistetyllä maahantulolla. Ennen kaikkea rajaturvallisuuslaissa on kyse siitä, että suomalaisten turvallisuus, kansallinen itsemääräämisoikeus sekä viranomaisten kyky tehokkaaseen rajavalvontaan varmistetaan.

Arvoisa puhemies! Turvallisuusympäristö on edelleen senkaltainen, että rajaturvallisuuslakia on syytä jatkaa. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

17.33 Niina Malm sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä me SDP:ssä pidämme Suomen kansallisen turvallisuuden varmistamista ensiarvoisen tärkeänä. Siksi-kin, että Suomi on samalla paitsi EU:n myös Naton ulkoraja, meidän on tärkeää kaikissa tilanteissa pystyä huolehtimaan siitä, että meillä on käytössä tarvittavat keinot torjua Venäjän vihamielistä vaikuttamista rajoillamme.

On hyvin valitettavaa, että tämänkaltaisia lakeja joudutaan käyttämään ja tarvitaan, ja toivomme tietenkin, että tilanne muuttuisi mahdollisimman nopeasti paremmaksi. Mutta kuten me kaikki tässä salissa tiedämme, se ei ole näkyvissä niin kauan kuin Venäjä jatkaa brutaalia hyökkäyssotaansa Ukrainassa. Kun tätä alkuperäistä rajaturvallisuuslakia vuosi sitten säädettiin, niin silloin puhuttiin nimenomaan siitä, millaisia kansainvälisiä reaktioita tulee, ja nyt näyttää siltä, että niitä reaktioita ei ole tullut ja Suomea on ymmärretty varsin laajasti kansainvälisellä kentällä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Antikainen.

17.35 **Sanna Antikainen ps** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Täällä vasemmistoliiton puheenjohtaja Minja Koskela esitti erittäin vakavan väitteen, ja toivoisin oikeasti nyt jotain rajaa tälle vääristelylle. Koskela kertoi, että rajalain puolesta äänestäneet ovat äänestäneet perustuslakia vastaan. Huomautan, että eduskunnassa perustuslakia tulkitsee perustuslakivaliokunta, ei edustaja Koskela eikä vasemmistoliiton eduskuntaryhmä, ja tähän on jo kertaalleen perustuslakivaliokunnan hyväksymä poikkeuslakina. Ja kerrottakoon vielä, että komissiollakaan ei ole ollut tähän aiemmin mitään sanottavaa ja pikemminkin se yleispoliittinen tilanne EU:ssa on menossa juurikin päinvastaiseen suuntaan, eli maahanmuuttoa ja turvapaikanhakupolitiikkaa halutaan sielläkin kiristää.

Haluaisin sanoa vielä lopuksi sen, että tällainen disinformaation levittäminen, että tämä laki olisi Suomen perustuslain vastainen, [Puhemies koputtaa] on erittäin vakava väite ja palvelee ainoastaan Putinin Venäjää. Toivoisin, että varsinkin puolueen puheenjohtaja miettisi, mitä puhuu. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Honkasalo.

17.36 **Veronika Honkasalo vas** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! En nyt itse tähän lakiesitykseen puutu — siitä käytin perusteelliset puheenvuorot jo vuosi sitten, ja ne pysyvät samana — mutta minun on pakko sanoa, [Juho Eerola: Nimenomaan siitä pitäisi keskustella!] että olen erittäin huolestunut tästä yhteiskunnallisesta ilmapiiristä ja tästä salikeskustelusta, esimerkiksi tänään liittyen nyt aikaisempaan maamiinasopimukseen ja nyt tähän käännötyslakiin. [Sanna Antikainen: Niin minäkin, kun kuuntelen teitä!] Siellä oikealla laidalla ei pitäisi olla mitään huolta siitä, etteivätkö nämä lakiesitykset menisi läpi, [Juho Eerola: Oikea linja!] mutta meidän kaikkien tehtävänä ja vastuulla on vaalia avointa, demokraattista keskustelua, jossa tässä salissa voi myös esittää kriittisiä näkökulmia ilman, että syytetään Venäjä-mielisyydestä, ja ilman, että annetaan vihjeitä siitä, että olisi uhaksi kansalliselle turvallisuudelle. [Sanna Antikainen: Kuka puhuu?] Nämä syytökset, mitä esimerkiksi edustaja Kontulaa vastaan tänään täällä esitettiin, ovat erittäin vakavia, ja tässä on jo monta vuotta nähty kehitys, jossa itse asiassa avointa ja kriittistä keskustelua meidän ulko- ja turvallisuuspoliittisista ratkaisuksista ei tässä yhteiskunnassa käydä niin avoimesti kuin pitäisi, [Puhemies koputtaa] juuri sen takia, että esitetään muun muassa tällaisia syytöksiä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

17.37 **Sara Seppänen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Hämmästelen tätä vasemmiston logiikkaa tässä asiassa. Nimittäin jos asut korttelissa, jossa olette naapuruston kanssa sopineet, että voitte auttaa toisianne silloin tällöin, kun vaikka avain unohtuu kotiin tai tarvitset muuten yösijaa, ja tämä on toiminut hyvin, mutta sitten siellä naapuri- tiellä asuukin häirikkö, joka terrorisoi ja hyökkää yhden naapurin kimppuun ja tuhoaa siellä omaisuutta ja ihmisiä, niin vasemmiston logiikan mukaan edelleen kaikkien naapureiden tulee avata ovensa ja tämän häirikkönaapurin masinoimat henkilöt ja terroristit sieltä päästää sisälle ja suoraan sanottuna levittää punainen matto ja ymmärtää tätä tilannetta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Minä en kerta kaikkiaan voi ymmärtää tätä vasemmiston logiikkaa siitä, [Puhemies koputtaa] että häirikköä pitää ymmärtää ja näitä häirikön tekemiä toimenpiteitä ei saisi estää ja turvata omaa maataan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

17.39 Mira Nieminen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Tosiaan täytyy pikkasen palata tähän hallituksen esityksen lähtökohtaan. Tämä keskustelu kyllä polveilee hyvin moninaisesti, mutta esityshän on sama, mikä meillä on ollut käsittelyssä vuosi sitten, ja keskustelu varmasti kilpistyy näihin samoihin asioihin ja teemoihin. Ainut ero tässä on tosiaan tämä aikajänne, jota nyt pidennetään.

Mitä tulee turvallisuustilanteeseen, niin meidän turvallisuusviranomaiset ovat ihan syystäkin huolissaan, eli jos joku muutos on tapahtunut, niin se on kyllä tapahtunut turvallisuusympäristössä, missä meillä ei ole näköpiirissäkään, että tilanne olisi rauhoittumaan päin. Yhä enemmän Itämerellä tapahtuu asioita, yhä enemmän lentokoneet ovat myöhässä ja yhä enemmän näyttää olevan varustelua tuossa rajan takana. Elikkä kyllä meidän tarvitsee oikeasti varautua ja katsoa meidän ympäristöä, mitä tässä tapahtuu, ja kyllä tämä rajaturvallisuus on äärettömän tärkeää tältä osin ja että me emme taas vuoden päästä ole ehkä keskustelemassa tästä asiasta. Saadaan vielä pikkasen pidempi aikajänne tälle.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

17.40 Jani Kokko sd (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Uskon, että se päätös, mikä me viime vuonna tässä salissa tehtiin, oli sellainen, mitä Venäjä ei odottanut tulevaisu. Otaksun, että he katsoivat siitä päättäväisyydestä, joka meillä oli, että meillä ei olisi ollut sellaista käytettävissä, että Venäjä olisi voinut puskea kolmansien maiden asukkaita rajan ylitse, ja me olisimme sitten ottaneet ne kaikki vastaan ja ihmetelleet, että mitähän sitten näiden ihmisten kanssa tehdään ja keitä siellä on.

Tämä laki ei ole tietenkään siis täydellinen. Tässä ovat selkeästi vastakkain ihmisoikeusvelvoitteet, kansainväliset sopimukset ja toisaalta kansallinen turvallisuus, ja mielestäni kyllä jo viime kesänä ja nyt sitten tässä uudelleen käsittelyssä tätä epäsuhtaa on saatu tasapainotettua.

Meillä on tiedustelutietoa siitä, että Venäjä kuljettaa ja hankkii ihmisiä Pohjois-Afrikasta ja Lähi-idästä. Suuri osa on vielä terveitä nuoria miehiä, joita he tuovat Venäjän alueelle ja puskevat sitten Suomen ja Baltian rajoille. Elikkä tässä suhteessa kyllä se turvallisuustilanne, mihin nyt tässä keskustelussa on viitattu, ei ole muuttunut, [Puhemies koputtaa] ja Venäjä edelleen kykenee käyttämään kolmansien maiden asukkaita Suomen turvallisuutta ja suomalaisten hyvinvointia vastaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

17.41 Joakim Vigelius ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun edustaja Minja Koskela vasemmistoliitosta toivoo täällä kovasti, että ei levitettäisi vääriä todistuksia tai vihjailtaisi siihen suuntaan, että vasemmistoliitolla olisi jonkinlaista Venäjä-myönteisyyttä omassa linjassaan, niin ehkä vastaavanlaisen toiveen voisi esittää esimerkiksi siitä, että ei esitetä virheellisiä väittämiä siitä, että tämä laki esimerkiksi rikkoisi Suomen perustus-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

lakia. Se ei faktisesti riko Suomen perustuslakia. Se on arvioitu jo kertaalleen, ja nyt se arvioidaan toista kertaa. Kyse on nimenomaan meidän perustuslain mahdollistamasta rajatusta poikkeuksesta. Se on osa meidän perustuslakia, että me voimme tehdä siihen rajattuja poikkeuksia. Eli on täysin perusteleamatonta väittää, mitä Koskela täällä väittää tästä lainsäädännöstä. Kun taas esimerkiksi silloin, jos vastustaa hävittäjähankintoja, jos vastustaa puolustushankintoja, jos vastustaa rajan sulkemista ja vastustaa myös esimerkiksi tämän rajaa koskevan lain läpimenoa, niin ihan tosiasiallisesti silloin Venäjä on hyötyvä osapuoli ja ne puolueet, jotka kannattavat tällaista politiikkaa, [Puhemies koputtaa] tahtomattaan tai tietoisesti hyödyttävät sillä Venäjää.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

17.42 **Miko Bergbom ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa rouva puhemies! Kyllä minäkin ajattelen niin, että jos perustuslakivaliokunta on tämänkin lain käsitellyt ja tullut siihen johtopäätökseen, että tämä laki voidaan säätää, niin silloin se kyllä täysin tarkoittaa sitä, että tämä on perustuslain mukainen, toisin kuin täällä väittävät vasemmistoliiton edustajat, jotka nyt myös poistuivat salista — täällä aiemmin he peräänkuuluttivat asiallisen poliittisen keskustelun perään, mutta tämä olkoon osoitus siitä. Todettakoon kuitenkin, että hyväksyn sen, että he ovat eri mieltä tästä laista, ja sen voi sanoa. Voi sanoa, että meidän vasemmistoliiton mielestä tämä ei ole kv-sopimusten mukainen tai tämä ei ole Suomen perustuslain mukainen, mutta ei voi väittää, että tämä laki ja tämä esitys on yksiselitteisesti perustuslain vastainen, koska perustuslakivaliokunta on se, joka tämän päättää, ja he ovat tulleet toisiin ajatuksiin.

Mitä tulee tähän kv-tilanteeseen, niin eipä ole komissiolta tullut valituksia tämän lain suhteen. Päinvastoin Euroopassa esimerkiksi Puola on katsonut, että Suomen esimerkki on sellainen, jonka perään kannattaa myös heillä kansallisessa parlamentissa katsoa ja säätää vastaavankaltainen laki.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hänninen.

17.44 **Juha Hänninen kok** (vastauspuheenvuoro): Kiitos, kunnioitettu rouva puhemies! Kansallinen turvallisuus ensin — Suomen ja suomalaisten kansallinen turvallisuus tulee kyetä varmistamaan joka tilanteessa, ja se on meidän ykkösprioriteetti. Tietysti vähän ihmettelen, miksi tästä pitää näin syvällisesti keskustella joka ainoa kerta — todennäköisesti sitten puolentoista vuoden päästä keskustellaan vielä syvällisemmin — mutta hyvä niin, tämä puhuminen, ja puheoikeus on kaikilla, ja meidän pitää kunnioittaa jokaisen ihmisen puheoikeutta, joka on täällä.

Eli esitys rajaturvallisuudesta on välttämätön maamme turvallisuuden varmistamiseksi. Näin pystymme takaamaan suomalaisten perus- ja ihmisoikeudet ja turvallisuuden. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Sitten mennään puhujalistaan. Edustaja Strandman poissa. — Edustaja Rasinkangas, varsinainen puheenvuoro. [Merja Rasinkangas: Pidin jo äsken puheenvuoroni!] — Selvä, se oli debattivaihetta, ja kun täällä oli vielä varsinainen puheenvuoro, niin oletin, että haluatte sen käyttä, mutta otetaan se sieltä pois. — Sitten edustaja Kokko.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

17.45 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! On hienoa, että voimme tässä salissa olla tästäkin asiasta eri mieltä ja käydä demokraattista, perusteltua debattia. Tämä ei välttämättä itänaapurissamme onnistuisi niin helposti, ja toivon, että siinä suhteessa se keskustelu, mitä täällä käydään, on toisia kunnioittavaa ja asiallista. En todellakaan usko, että tässä salissa on yhtäkään ihmistä, joka ei olisi Suomen kansan edustaja, koska kyllä kaikki meidät ovat tänne suomalaiset valinneet, ja varmasti sitä velvollisuutta noudatamme.

Arvoisa puhemies! Sen perusteella, mitä alkuperäisen lain säätämisen jälkeen on tapahtunut, tilanne Venäjän suhteen on säilynyt nähtävästi hyvin kireänä. Venäjä on osoittanut olevansa valmis toteuttamaan sabotaasia ja vihamielisiä toimia erityisesti Itämeren alueella. Valtioneuvoston puolustusselonteossa todetaan, että hyökkäyssodan myötä Venäjä on siirtynyt entistä avoimempaan, vaikeasti ennakoitavaan ja pitkäkestoiseen vastakkainasetteluun lännen kanssa. Itäraja on edelleen suljettuna rajavartiolain nojalla, eikä tilanne rajalla ole merkittävästi muuttunut. Raja on pysynyt suhteellisen rauhallisena, eikä rajaturvallisuuslain poikkeusmenettelyä ole otettu käyttöön. Kuitenkin viranomaisten arvioiden mukaan Venäjällä on edelleen kyky ja tahto sekä valmius käynnistää nopeastikin välineellistetty maahantulo. Sitä, mikä on ollut lain ennaltaehkäisevä vaikutus, on tietysti mahdollonta sanoa varmuudella. Rajavartiosto on toteuttanut laajoja rajavartiohenkilöstön koulutuksia ja luonut käytännön toimintatapoja lain tarkoittamiin tilanteisiin. Rajavartioston mukaan koulutuksissa ja toimintatapojen luomisessa on painotettu ihmis- ja perusoikeusmyönteistä näkökulmaa ja pyritty osin ratkomaan tai lieventämään lainsäädännön ongelmakohtia näiden suhteen.

Hyväksyessään rajaturvallisuuslain eduskunta edellytti, että valtioneuvosto seuraa aktiivisesti EU-lainsäädännön ja sen tulkintakäytännön kehitystä sekä toimii aloitteellisesti Euroopan unionin komission ja muiden jäsenvaltioiden suuntaan, jotta Suomi saa tulevaisuudessa käyttöönsä kaikki EU-lainsäädännön välineellistetyn maahantulon torjuntaan ja hallintaan soveltuvat tuki- ja poikkeustoimet. EU:ssa ei ole lain hyväksymisen jälkeen tullut sellaisia lainsäädäntömuutoksia, jotka merkittävästi vaikuttaisivat asian arviointiin. Schengenin rajasäännösten 5 artiklan heinäkuussa 2024 voimaan tulleen uuden 4 kohdan mukaan jäsenvaltiot voivat EU:n kriisiasetuksessa tarkoitetussa muuttajien välineellistämiseen liittyvässä tilanteessa väliaikaisesti sulkea tiettyjä komissiolle ilmoitettuja rajanylityspaikkoja tai rajoittaa niiden aukioloaikoja, jos olosuhteet sitä edellyttävät. Toimenpiteet on pantava käyttöön oikeasuhtaisesti ja ottaen huomioon muun muassa kansainvälistä suojelua hakevien kolmansien maiden kansalaisten oikeudet, kuten tässä rajaturvallisuuslaissa on jo ensimmäisessä käsittelyssä tehty. Toimenpiteet vastaavatkin pitkälti voimassa olevan rajavartiolain sääntelyä.

Komissio antoi loppuvuonna 2024 tiedonannon Euroopan parlamentille ja neuvostolle muuttoliikkeen käyttämiseen aseena liittyvien hybridiuhkien torjumisesta ja turvallisuuden vahvistamisesta EU:n ulkorajoilla. Komissio katsoo, että kun otetaan huomioon vihamielisten valtioiden taholta tulevat hybridiuhat, jotka vaarantavat jäsenvaltioiden turvallisuuden ja alueellisen koskemattomuuden sekä yleisen järjestyksen ylläpitämisen, jäsenvaltiot voivat ryhtyä poikkeuksellisiin toimenpiteisiin puolustautuakseen ulkoisilta uhilta ja vedota perussopimuksen määräyksiin mennä poikkeuksellisesti ja tiukoin edellytyksin pidemmälle kuin EU-oikeudessa tällä hetkellä säädetään. Kaikkien toimenpiteiden tulee olla oikeasuhtaisia ja sopivia Venäjän tai Valko-Venäjän aiheuttaman uhan torjumiseksi, ja niiden on rajoituttava siihen, mikä on ehdottoman välttämätöntä, ja näin Suomi on myös toiminut. Komissio lisäksi toteaa, että jäsenvaltioiden on kyettävä tekemään se, mikä niiden

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

on tarpeen puolustautuakseen hybridihyökkäyksiltä ja taatakseen kansallisen turvallisuutensa, yleisen järjestyksensä ja suvereniteettinsa. Jäsenvaltioiden voi olla tarpeen ryhtyä toimenpiteisiin, jotka saattavat merkitä vakavaa puuttumista perusoikeuksiin, kuten turvapaikka-oikeuteen ja siihen liittyviin säädöksiin. Tiedoksiannossa katsotaan, että EU:n turvallisuusympäristö on muuttunut dramaattisesti verrattuna ajankohtaan, jolloin sovellettavat kansainvälisen oikeuden välineet hyväksyttiin, ja tämä voi olla tarpeen ottaa huomioon niitä sovellettaessa. Lisäksi komissio kiinnittää huomiota siihen, että myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimien on todennut, että tietyt poikkeukselliset tilanteet vaikuttavat oikeuksien tulkintaan Euroopan ihmisoikeussopimuksen puitteissa.

Euroopan unionin komission tiedonanto ei ole juridisesti sitova, mutta eduskunnan oikeusasiamies on kuitenkin katsonut, että se tulee huomioida alemmanasteisena unionin oikeuden oikeuslähteenä ja se ilmentää EU-komission tahtotilaa tukea jäsenmaita näiden puolustautuessa hybridivaikuttamista vastaan.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Seppänen.

17.51 Sara Seppänen ps: Arvoisa rouva puhemies! Suomi on pidettävä turvallisenä. Perussuomalaiset tukevat vahvasti lain voimassaolon jatkamista välineellistetyn maahanmuuton torjumiseksi. Kyse ei ole vain rajaturvallisuudesta. Kyse on Suomen kansallisesta turvallisuudesta ja itsemääräämisoikeudesta.

Meidän on edelleen varauduttava siihen, että vihamielinen valtio käyttää siirtolaisuutta hybridivaikuttamisen välineenä. Itärajan tapahtumat ovat osoittaneet, että tällainen uhka ei ole teoreettinen vaan se on todellinen. Suomen rajoja ei saa käyttää painostuksen välineenä. Meidän on suojeltava kansalaisiamme, yhteiskunnan vakautta ja oikeutta päättää itse, kuka maahamme tulee. Tämän lain jatkamisen pitää olla itsestään selvää tässä salissa.

Toivon, että jokainen kansanedustaja tuntee vastuunsa Suomen kansalaisille. Nyt on kyse suomalaisten turvallisuudesta.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Elo.

17.52 Tiina Elo vihr: Arvoisa puhemies! Kuten jo asian ensimmäisessä käsittelyssä todettiin, käännetyksensä sisältö on sama kuin vuosi sitten hyväksytyn. Näin ollen lain perustavanlaatuiset kansainvälisiä sopimuksia ja ihmisoikeuksia loukkaavat ongelmat ovat entisellään, eikä vihreä eduskuntaryhmä siksi voi tätä lakia edelleenkaan kannattaa.

Vahva oikeusvaltio ja kansainvälisiin sopimuksiin sitoutuminen on myös itsessään turvallisuuskysymys ja keskeinen osa globaalia turvallisuutta. Meidän ei pidä osaltamme olla rapauttamassa oikeusvaltiota.

Kannatan edustaja Kontulan tekemiä kahta esitystä eli sitä, että tätä lakiesitystä ei esitetä kiireelliseksi ja että se hylätään.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Harakka poissa. — Edustaja Vigelius.

17.53 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Kun suuria määriä turvapaikanhakijoita alkoi saapua itärajallemme Venäjän myötävaikutuksella marraskuussa 2023, Suomi hallituksen ja erityisesti perussuomalaisten myötävaikutuksella sulki itärajamme. Sen lisäksi eduskunta hyväksyi viime kesänä historiallisella päätöksellään rajan poikkeuslain, jotta myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

laittomien rajanylitysten tilanteessa Suomi voisi kieltäytyä vastaanottamasta rajanylittäjiä maahan, jotta Suomi voisi pelkän rajojemme sisällä tapahtuvan kriisin hallinnoimisen sijaan torjua kriisin jo rajallemme päästämättä sitä sisämaahan.

Toisin kuin usein toistetaan Suomi ei tuolloin ollut täysin uuden tilanteen edessä. Siirtolaisten rajat ylittävään masinointiin ja toisaalta turvapaikanhakuoikeuden hyväksikäyttöön perustuvaa valtiojohtoista ja vihamielistä hybridivaikuttamista oli koettu jo muualla Euroopassa vuosia aiemmin, usein paikoin Euroopan ulkorajoilla. Jo vuonna 2011 Välimeren siirtolaisreittien kannalta keskeinen läpikulkumaa Libya uhkasi silloisen johtajansa Muammar Gaddafin suulla vapauttaa siirtolaistulvan Eurooppaan, mikäli länsimaat eivät osoittaisi tukea hänen hallinnolleen. Vastaavasti Erdoğanin Turkki on uhannut useita kertoja vuoden 2015 siirtolaiskriisin jälkeen avata uudelleen portit Eurooppaan miljoonille Lähi-idän pakolaisille ja on myös aiheuttanut toimillaan rajakriisin Kreikan vastaiselle rajalle. Turkki on määrätietoisesti siis käyttänyt siirtolaisia aseenaan vahvistaakseen omaa neuvotteluasemaansa Euroopan suuntaan ja toisaalta kiristääkseen myös rahaa Euroopalta.

Suomen kannalta silmiä avasi viimeistään se, kun Valko-Venäjä alkoi organisoida tuhansittain siirtolaisia ylittämään laittomasti Puolan, Latvian ja Liettuan rajoja. Tähän päivään asti kestäneen, siis vuosia jo kestäneen, rajaselkkauksen seurauksena kertovat maan rajaviranomaiset pysäyttäneensä jopa 150 000 laitonta rajanylitysyritystä. Puolan viranomaisten mukaan selvällä enemmistöllä näistä ylittäjistä on ollut viisumi Venäjälle.

Kenellekään ei tulisi siis olla epäselvää se, että kyseessä on vihamielistä vaikuttamista valtion tasolta, ja siksi Suomikin sulki oman itärajansa. Tuo puolitoista vuotta yhtäjaksoisesti kestänyt sulku on ollut järeä toimi, mutta se on toiminut juuri tavalla, jolla se tarkoitettiin toimivaksi. Se on tyrehdyttänyt tulijavirran, se on toiminut ennaltaehkäisevästi.

Tätä varautumista tällaista tilannetta varten tehtiin jo vuonna 2022. Silloin kesällä muutettiin Suomen rajalakia, ja silloinen oppositio, muun muassa perussuomalaiset, vaati hyvin voimakkaasti muutoksia silloiseen rajalakiin, jotta voisimme sulkea itärajan, jos tällainen tilanne pääsisi käymään. Tätä muutosta lähdettiin ajamaan ennen kuin tilanne itärajalla oli kriisiytynyt, puolitoista vuotta ennen. Se oli juuri sitä varautumista. Se oli valmistautumista pahimpaan mahdolliseen skenaarioon, ja se saatiin läpi, puolitoista vuotta ennen kuin tilanne itärajalla kehkeytyi Venäjän toimien seurauksena nykyisen kaltaiseksi. Puolitoista vuotta ennen sitä hyväksyimme rajalain muutokset, jotka mahdollistivat itärajan sulun.

Mutta samanaikaisesti, kun katsomme sitä, millaista hybridivaikuttamista muualla maailmassa, muualla Euroopassakin, ihan meidän lähialueillammekin, on käytetty näitä maita vastaan, oli selvää se, että me tarvitsemme myös muita keinoja. Me tarvitsemme keinon puuttua myös siihen, jos joku laittomasti ylittää rajan muualta kuin suljetulta rajanylityspaikalta, siis käytännössä esimerkiksi maastorajalta, joka Suomella on hyvin, hyvin pitkä, ja paikoin sitä ei ole lainkaan aidattu, mikä mahdollistaa helpon ylityksen. Näin ollen Suomi lähti valmistelemaan lainsäädäntöä hyvin avoimesti EU:n suuntaan siitä viestien: me haluamme itsellemme mahdollisuuden kieltäytyä vastaanottamasta hybridivaikuttamisen kohteena ollessamme turvapaikkahakemuksia.

Lakia kritisoitiin paljon, sen perustuslaillisuutta arvioitiin, sen EU-oikeudellista luonnetta arvioitiin paljon, mutta toistaiseksi vihreää valoa on näytetty useammaltakin taholta: perustuslain osalta perustuslakivaliokunnassa, eikä EU:stakaan ole meille punaista valoa näytetty. Päinvastoin poliittinen hyväksyntä tällaisille rajaturvallisuutta turvaaville toimille on tullut EU:nkin tasolta. EU-komissio on tiedonannossaan antanut hyväksyntänsä sille

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

ja jopa velvoittanut Suomea pitämään huolta ulkorajojen turvallisuudesta. Ja sitä Suomi nimenomaisesti tällä lainsäädännöllä pyrkii tekemään, turvaamaan paitsi EU:n ja Naton ulkorajaa myös omaa itärajaansa ja meitä suomalaisia, ei vain hallinnoimalla kriisiä omien rajojensa sisällä sisäpoliittisia ongelmia aiheuttaen vaan pyrkimällä rajaamaan kriisitilanteet ja ongelmatilanteet omalle rajallensa ja parhaimmillaan itse asiassa ehkäisemään koko kriisin syntymisen oman rajansa tuntumaan ennaltaehkäisevällä vaikutuksella, aivan kuten itärajan sulun tilanteessa. Aivan samaan pyrkii tämä laki välineellistetyn maahantulon torjumiseksi, ja siksi suhtaudun siihen äärimmäisen myönteisesti. Tämä on sitä lainsäädäntöä, mitä Suomi on tarvinnut jo vuosien ajan, ja on hienoa, että nyt eduskunta on esittämässä sille jatkoaikaa.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Bergbom.

17.59 Miko Bergbom ps: Arvoisa rouva puhemies! Aika lailla vuosi alkaa olla kohta täynnä siitä, kun rajan poikkeuslaki ensimmäistä kertaa tässä eduskunnassa säädettiin. Nyt kun tarkastellaan, mitä sen jälkeen on tapahtunut ja kuinka laki on toiminut, niin sehän on toiminut vallan mainiosti. Nimittäin me emme ole joutuneet aktivoimaan sitä. Toisaalta se kaikki pelottelu, mitä eritoten salin vasemmalta laidalta ja vihreiden osalta myöskin täällä eduskunnassa ja julkisessa keskustelussa monen muun toimijan ohella väitettiin, että nyt Suomi astuu ikään kuin vähintäänkin pimeälle keskiajalle ihmisoikeuksien osalta ja saamme kansainvälistä mainehaittaa tästä, ei ole toteutunut.

Päinvastoin, jos arvioidaan Euroopassa käytyä keskustelua, niin esimerkiksi Puola on todennut, että tämä Suomen ratkaisu on sellainen, josta heidänkin kannattaa ehkä ottaa mallia. Toisaalta komissiostakaan ei ole näytetty punaista valoa vaan enemmänkin ehkä vihreää valoa, voisi sanoa näin, jolloin on todettu, että kansallisvaltioilla tietenkin tulee olla kaikki keinot käytettävissään hybridihyökkäysten torjumisessa.

No, miksi tämä poikkeuslaki säädettiin? Venäjän toimien vuoksi. Tämä asia on hyvin yksinkertainen, eikä tässä sinänsä ole mitään sen suurempaa mystiikkaa. Venäjällä on kyky ja toisaalta halu välineellistää ihmisiä oman hybridivaikuttamisensa välineeksi eli siis käytännössä aseeksi. Se, mitä siis tapahtuu tai voisi tapahtua, on se, että tuhansia tai kymmeniätuhansia ihmisiä siirrettäisiin hyvin nopealla, tuntien varoitusajalla Suomen rajalle ja pyritäisiin paineistamaan tämä ihmismassa siirtymään Suomen puolelle. No, jokainen tietää siinä kohtaa, että meidän resurssit hallita sellaista tilannetta ovat vähintäänkin kyseenalaiset ja se aiheuttaisi monen monta ongelmaa täällä meidän Suomen puolella. Toisaalta se myös haastaisi kyllä sitä ajatusta, kuinka suvereeni valtio me oltaisiin, jos me emme voisi itse päättää siitä, kuka saa tulla Suomeen ja millä ehdoilla Suomeen saa tulla, vaan se ulkoistettaisiin tässä tapauksessa Venäjän valtiolle tai sen alaisuudessa toimiville organisaatioille. Sen takia on hyvä, että tämä laki säädettiin, ja kannatan lämpimästi tämän lain jatkoa.

Mitä tulee näihin kansainvälisiin sopimuksiin — ajatellaan vaikka Geneven pakolaissopimusta — niin kyllä nyt terve järkikin varmasti sanoo sen, että eivät sopimukset voi olla luonteeltaan sellaisia, että ne aiheuttavat käytännössä tällaisen itsemurhapykälän kansallisvaltioille, että kansallisvaltioilla ei olisi omaa suvereenia oikeutta huolehtia omasta turvallisuudestaan tai omista rajoistaan. Kyllähän täälläkin jokainen päätöksentekijä viime kädessä on vastuussa päätöksistä sekä Suomen kansalle että sitten suomalaisten turvallisuudelle. Siitä näkökulmasta itse tarkastelen tätä lakia, että meidän tehtävä on huolehtia sii-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

tä, että Suomi ja suomalaiset pysyvät turvassa kaikissa mahdollisissa tilanteissa, myös tilanteissa, joissa aggressiivinen, imperialistinen suurvalta välineellistää ihmisiä aseeksi meitä vastaan. Tästä näkökulmasta tarkastelen tätä.

Sitten vielä lyhyt kritiikki siihen, että kun täällä on hyvin aggressiivisesti väitetty edelleen tämänkin kierroksen jälkeen, että tämä laki on perustuslain vastainen ja ihmisoikeuksien vastainen, niin haastaisin sitä kyllä siltä osin, että kun perustuslakivaliokunta, joka tässä maassa perustuslakia tulkitsee, on todennut, että tämä laki on säädettävissä, niin millä lihaksilla ja muskeleilla tullaan sanomaan, että tämä laki on perustuslain vastainen, kun asiahan ei näin ole, kun PeV on tämän asian käsitellyt ja todennut, että tämä laki voidaan säätää, ja kiireellisesti. Siitä me tulemme huomenna äänestämään.

Me tiedetään, että Venäjä on ja pysyy tuossa, ja me tiedetään, että heillä on intressi löytää lainsäädännöstä sekä kv-sopimuksista aukkoja, joita he voivat hyväksikäyttää. On erinomaista, että me pystytään kansallisin toimin poistamaan sellaisia aukkoja, joita nämä mahdolliset sopimukset tai meidän oma lainsäädäntö on aikaisemmin mahdollistanut, mikä vie taas Venäjältä sen yhden aseensa. Mehän ei olla nyt nähty Suomen rajalle suuntautuvaa massamaista siirtolaisuutta Venäjän harjoittamana sen jälkeen, kun tämä rajan poikkeuslaki on säädetty, ja se on erinomainen asia. Sillä on myös turvattu kaikkien niiden ihmisoikeuksia, joita Venäjä olisi mahdollisesti halunnut hyväksikäyttää Suomea vastaan.

Tämä sama pätee merikaapeleihin, ja tämä sama pätee moneen muuhun asiaan, missä Venäjä jokainen minuutti, jokainen tunti pyrkii löytämään aukkoja, joilla horjuttaa täysivaltaisia oikeusvaltioita, kansallisvaltioita, oman suurvaltapolitiikkansa edistämiseksi. Sitä vastaan pienen kansallisvaltion totta kai tulee taistella, ja sen takia kannatan tätä rajan poikkeuslain jatkamista ja sen säätämistä yhä edelleen. Kiitän hallitusta siitä, että tämä esitys saatiin eduskuntaan. Kiitän myös perustuslakivaliokuntaa sekä hallintovaliokuntaa loistavasta työstä tämän lain eteenpäin saamiseksi, ja huomenna me pääsemme siitä äänestämään. — Kiitos.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Nieminen.

18.04 Mira Nieminen ps: Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia otan vastaan hallinto- ja perustuslakivaliokunnalle. Olen samaa mieltä siitä, että olemme onnistuneet tämän lain eteenpäinviemisen kanssa yhtä hyvin kuin vuosi sitten. Tämä esitys todellakin toteuttaa hallituksen hallitusohjelmaa yhtenä osana rajaturvallisuuden varmistamista ja ennakoivaa hybridiuhkiin varautumista sekä valmiuden ja varautumisen ja hallinnon resilienssin huomioimista. Lain jatkaminen vuoden 2026 loppuun asti on perusteltu ja ennen kaikkea välttämätön ratkaisu Suomen turvallisuuden kannalta. Lain jatkaminen auttaa ennaltaehkäisemään välineellistettyä maahantuloa, joka on keino vaikuttaa Suomen ja EU:n rajaturvallisuuteen sekä kansalliseen turvallisuuteen.

Rajaturvallisuus ei ole hallinnollinen yksityiskohta. Se on kansallisen turvallisuuden perusta. Kun ulkovaltojen taholta pyritään vaikuttamaan poliittisiin päätöksiin, horjuttamaan yhteiskuntaa tai jakamaan kansaa, rajojen hallinta nousee ensimmäiseksi puolustuslinjaksi. Suomen rajaviranomaiset ovat johdonmukaisesti korostaneet, että välineellistetty maahantulo ei ole pelkkä uhkakuva. Se on todellisuutta, minkä olemme kyllä varmasti jokainen havainneet. Vuonna 2021 näimme Puolan ja Liettuan rajoilla konkreettisesti, mitä tapahtuu, kun siirtolaisia käytetään välineinä hybridi-vaikuttamisessa. Tuhansia ihmisiä yritettiin ohjata EU:n rajoille Valko-Venäjän toimesta poliittisena painostuskeinona. Myös

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

Suomi on kokenut vastaavia yrityksiä idän suunnalta. Nämä tilanteet eivät ratkea tavanomaisilla viranomaistoimilla tai perinteisillä turvapaikkamenettelyillä. Ne vaativat poikkeuksellisia mutta tarkasti rajattuja keinoja — juuri sellaisia, joita tämä laki mahdollistaa.

Arvoisa rouva puhemies! Rajavartiolaitos on todennut, että laki on selkeyttänyt toimintaympäristöä ja mahdollistanut nopeamman reagoinnin poikkeustilanteissa. On tärkeää, että viranomaisilla on riittävät toimivaltuudet ja resurssit toimia tehokkaasti ja ennaltaehkäisevästi tilanteissa, joissa rajaturvallisuus on uhattuna, ja nyt heillä on työkalut, joilla voi suojella paitsi rajaa myös yhteiskunnan sisäistä vakautta ja kansalaisten turvallisuutta.

Turvallisuus ei ole pysyvä tila. Se on jatkuvaa toimintaa, ennakointia ja päätöksentekoa. Tässä ajassa emme voi ottaa riskiä siitä, että olisimme valmistautumattomia. Meidän täytyy olla hereillä, vahvoja ja vastuullisia. Siksi, arvoisa puhemies, kannatan lämpimästi tämän lain voimassaolon jatkamista.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Malm.

18.07 **Niina Malm sd:** Arvoisa rouva puhemies! Tässä on nyt tätä rajaturvallisuuslakia käyty läpi monestakin eri kulmasta, ja itse ehkä haluaisin tätä debattia ja debattiin liittyntä keskustelua koskien muistuttaa myös siitä — ja taisin jo vuosi sitten korostaa omissa puheenvuoroissani tätä näkökulmaa — kuinka Rajavartiolaitoksella ja Rajavartiolaitoksella työskentelevillä ihmisillä on tässä suuri rooli. Minä edelleenkin luotan tämän vuoden jälkeen viranomaiseen ja siihen, että heillä on kyky arvioida tilannetta ja myöskin nyt koulutuksen jälkeen kykyä toimia rajalla tarpeen vaatiessa, kuten me täällä salissa olemme taas päättäneet, kun Suomen itärajan turvallisuuden takaaminen on edelleen yhtä ajankohtaista kuin vuosi sitten ja tämä Venäjän harjoittama välineellistetyn maahantulon uhka ei ole poistunut yhtään mihinkään. Me olemme nähneet talven aikana, että Venäjä on valmis jatkamaan hybridivaikuttamista ja lisäämään jännitteitä myös kaikkialla muualla Suomen läheisyydessä, olipa kyse sitten maarajoista tai vaikka merialueista.

Me edellisellä kierroksella myös paransimme esitystä, muun muassa SDP:n vaatimuksesta, ja olemme toki siitä edelleen tyytyväisiä ja siltä osin tunnustamme ja tunnistamme vastuumme turvallisuuskysymyksissä ja myöskin niihin vastaamisessa. Kuten tuossa debatissa totesin, me pidämme Suomen kansallisen turvallisuuden varmistamista ensiarvoisen tärkeänä kaikissa tilanteissa ja olosuhteissa. Kun tämä turvallisuustilanne ei ole helpotunut eikä Venäjän hybriditoiminta Suomen lähialueilla ole vähentynyt, niin näkemykseni mukaan edellytykset lain jatkamiselle ovat olemassa, koska päinvastoin me olemme nähneet merkkejä siitä, että Venäjä on valmis jatkamaan jännitteitä lisäävää toimintaa niin merialueilla kuin maarajojen läheisyydessä.

Tämä vihamielinen vaikuttaminen Suomen turvallisuuden ja täysivaltaisuuden haastamisen osalta... Meidän täytyy myös varmistaa se, että meidän linjamme on johdonmukainen. Myös tältä osin näen, että johdonmukaisuutta tässä kaivataan. Itäisessä Suomessa ja itärajalla ihmiset ovat tottuneet elämään rajan läheisyydessä, ja siellä on eletty näin satoja, jopa tuhansia vuosia. Raja on liikkunut paikasta toiseen, mutta siitä huolimatta en näkisi, että sinisilmäisiä ollaan oltu. Kyllä siellä tälläkin hetkellä varmasti kaikkea pientä häiriötä rajan tuntumassa on — jos ei muuta, niin sitten näitä kaatopaikkojen polttamisia siinä vaiheessa, kun sopiva tuuli Suomeen päin käy.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen poissa. — Edustaja Kaunistola.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

18.11 **Mari Kaunistola kok:** Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Turvallisuuksilmaapiiri on edelleen jännitteinen. Suomen itärajalla alkanut tilanne ei ole osoittautunut millään muotoa helpommaksi. Hybridivaikuttamisen tilanteeseenkaan ei ole näköpiirissä muutoksia.

Viranomaisten tehtävänä on taata kansallinen turvallisuus sekä yleinen järjestys ja turvallisuus kaikissa olosuhteissa. Meidän tehtävänä täällä on taas taata viranomaisille ne keinot, joilla voidaan ennalta estää ja torjua turvallisuutta horjuttavat ilmiöt.

Kuluneen vuoden aikana on pystytty monin tavoin myös varautumaan ja ennakoimaan. On esimerkiksi tärkeää, että Rajavartiolaitoksen miehistön oikeudelliseen asemaan ja oikeusturvaan on kiinnitetty huomiota, samoin tarpeeseen huolellisesti ohjeistaa ja kouluttaa henkilöstöä, jotta myös ne todellisessa haavoittuvassa asemassa olevat henkilöt voidaan tositilanteissa tunnistaa.

Lain tarkoitus on ennen kaikkea varautua vakavaan turvallisuustilanteeseen. Kun huomioidaan tämä kokonaistilanne, viranomaisilta saatu palaute ja heidän tekemänsä uhka-arviot, lain voimassaolon jatkaminen on välttämätöntä.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kokko.

18.12 **Jani Kokko sd:** Arvoisa puhemies! Perustuslain näkökulmasta tai perustuslaillisesti alkuperäinen rajaturvallisuuslaki oli hyvin poikkeuksellinen siinä suhteessa, että jopa hallituksen esityksessäkään sen todettiin olevan ristiriidassa joidenkin Suomea sitovien kansainvälisten ihmisoikeussopimusten velvoitteiden kanssa. Merkittävimmät tällaiset velvoitteet olivat palautuskielto, jonka varsinkaan menettelyllisen puolen toteutumista ei lain soveltamistilanteessa täysimääräisesti kyettäisi varmistamaan, sekä toisaalta oikeusturvakysymykset. Lakiin tehtiin tuolloin eduskuntakäsittelyssä SDP:n esityksestä muutoksia lisäämällä lakiehdotuksen 5 §:ään poikkeusperusteiden arvioinnissa huomioon otettavia seikkoja sekä 4 §:ään mahdollisuus vaatia maasta poistamisen uudelleenarviointia. Lisäyksillä parannettiin erityisesti haavoittuvassa asemassa olevien henkilöiden tunnistamista ja heidän oikeuksiensa huomioon ottamista ja sitä, että poikkeusperusteiden arvioinnin tarkoituksena on tunnistaa välineellistettyjen maahantulijoiden joukosta ne henkilöt, jotka ovat aidosti ja välittömästi kansainvälisen suojelun tarpeessa.

Oikeusturvan suhteen eduskuntakäsittelyssä lisätty uudelleenarviointi muodostaa jonkinasteisen muutoksenhakumahdollisuuden, mutta se ei välttämättä ole riittävä ihmisoikeussopimusten vaatimusten täyttämiseksi. Tässä yhteydessä on kuitenkin huomioitava, että Euroopan ihmisoikeussopimuksessa ulkomaalaisen karkottamista ja käännättämistä koskevat muutoksenhaun ja oikeusturvan vaatimukset ovat jossain määrin suppeammat kuin ihmisoikeussopimuksessa edellytetyt yleisen oikeusturvan takeet.

Perustuslakivaliokunta korostaa lakiehdotuksesta antamassaan lausunnossa Suomen täysivaltaisuutta perustuslain keskeisenä peruseriaatteena. Valiokunnan mukaan täysivaltaisuus on välttämätön ennakoedellytys sille, että Suomi voi ylläpitää perustuslaillisen järjestelmänsä, oikeusvaltion sekä perustuslain keskeiset ratkaisut, kuten perusoikeusjärjestelmän kokonaisuuden. Valiokunta lisäksi korostaa, että valtiolla tulee olla täysivaltaisuuden näkökulmastakin todellinen mahdollisuus torjua kolmannen valtion toimia, joilla sen rajan yli oikeudettomasti syötettäisiin maahan ihmisjoukkoja tuntemattomin tarkoituksin.

Perustuslakivaliokunta totesi alkuperäistä rajaturvallisuuslakia arvioidessaan, että lakiehdotuksen sääntely ei ole yhteensopiva Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

den kanssa. Lausunnossa mainittuja sopimusmääräyksiä koskevassa oikeuskäytännössä ei kuitenkaan ole nimenomaisesti mainittu välineellistettyä maahanmuuttoa, eikä aivan vastaavaa tilannetta kuin mihin lakiehdotuksella pyritään vaikuttamaan ole vielä ollut esimerkiksi Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen ratkaistavana. Tässä valiokunta korostaa myös Euroopan ihmisoikeustuomioistuimen oikeuskäytännöstä ilmenevää tilannesidonnaisuuden periaatetta ihmisoikeusvelvoitteiden tulkinnassa.

Mikäli oikeusvaltion täysivaltaisuus ja kansallinen turvallisuus ovat vakavassa vaarassa, oikeusvaltiollakin täytyy perustuslakivaliokunnan mukaan olla oikeus ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka ovat vaaran torjumiseksi välttämättömiä, vaikka välttämättömät toimenpiteet näyttäisivätkin olevan ristiriidassa ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa, jos niitä laadittaessa ja niihin sitouduttaessa kyseisen kaltaista vakavaa vaaraa aiheuttavaa toimintaa ei ole otettu huomioon.

Perustuslakivaliokunta katsookin, ettei Suomi sitoutuessaan Euroopan ihmisoikeussopimukseen sen lisäpöytäkirjoineen sekä Euroopan unionin perusoikeuskirjaan ole hyväksynyt sitä, että niiden mukaisia velvoitteita väärin- tai hyväksikäyttämällä vieras valtio saisi vakavasti vaarantaa Suomen täysivaltaisuuden tai kansallisen turvallisuuden.

Perustuslakivaliokunnan lausunnossa korostuu välttämättömyyden vaatimus. Valiokunta katsoo saamansa selvityksen perusteella, että esitys perustuu valtiosääntöoikeudellisesti hyväksyttävään ja erittäin painavaan tarkoitukseen torjua vieraan valtion Suomeen kohdistamaa vaikuttamista, joka tapahtuu maahantulijoita hyväksikäyttämällä. Näin lain voimassaololle on edelleen välttämättömiä pakottavia syitä Suomen täysivaltaisuuden ja kansallisen turvallisuuden varmistamiseksi. Perustuslakivaliokunta on myös todennut, että lain soveltaminen on viimesijaisin keino tilanteen hallitsemiseksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Kiuru.

18.17 Krista Kiuru sd: Arvoisa puhemies! Olen tänään hakenut sosiaalidemokraattiselta eduskuntaryhmältä mahdollisuutta äänestää hallituksen esityksessä 18/2025 esityksen kiireelliseksi julistamista vastaan ja lain hylkäämisen puolesta. Siten kantani ei ole muuttunut vuoden takaisesta.

Arvoisa puhemies! Tänään käsittelyssä oleva laki lähtee siitä, että tosiasiaa tähän viime vuonna hyväksyttyyn kokonaisuuteen tultaisiin tekemään yksi muutos, ja muutos koskee nimenomaan vuonna 24 hyväksyttyä käännetytlakia koskien nimenomaan tuota voimassa olevaa voimassaoloaika. Käännetytlain voimassaolon jatkamiselle ei ole kuitenkaan esitetty kestäviä perusteita. Jatkoajan ollessa kyseessä kynnys nousee merkittävästi, mutta samaan aikaan esitetyt perusteet ovat heikentyneet. Näin olemme vaikeassa kulmassa, sillä ensimmäisellä kerralla säädetyssä laissa perusteltiin lain tarvetta nimenomaan lyhytaikaisena ja rajattuna poikkeuksena Suomen perustuslakiin. Silloin oikeusoppineiden näkökulmasta tätä rajattua poikkeusta ei kannatettu, koska se tarkoittaisi merkittävässä määrin Suomen perustuslain ydinratkaisusta poikkeamista, ja alun perin sen ei pitänyt olla mahdollista.

Nyt kyseessä olisi poikkeuksen lyhytaikaisuus jälleen kerran, ja käytännössä perustuslakivaliokunnan vanhan käytännön mukaisesti lyhytaikaisena poikkeuksena on pidetty yhden—kahden vuoden poikkeuksia ja samalla on edellytetty perustuslain vaatimukset täyttävän lainsäädännön valmistelua. Nyt olemmekin vuoden jälkeen tilanteessa, ettei tällaista valmistelua ole näköpiirissä hallituksen ohjelmassa, eikä valmistelua ole myöskään käyn-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

nistetty millään muotoa, vaikka tämä kahden vuoden määräaika ylittyy poikkeuslain jatkolla. Siten tuntuu siltä, että poikkeuslakia on vaikea perustella jatkossa lyhytaikaisuudella. Tämä nyt on kuitenkin objektiivinen tosiasia.

No, oikeusoppineet ja useat asiantuntijat ovat pitäneet tämän jatkoajan pidentämistä ja jatkoaikaa ongelmallisena ja tätä puolentoista vuoden pidennystä liian pitkänä. Hankalaa on se, että samaan aikaan on odotettavissa uutta oikeuskäytäntöä monissa muissa maissa, erityisesti Itä-Euroopassa, välineellistetyn maahanmuuton hallinnasta, ja käytännössä sitä kautta tämän ajan olisi tullut olla lyhyempi. Laista puuttuu yhä jälkikäteistarkastus, joka jo opetti sen, kuinka tärkeää on, että poikkeuslaeissa on kontrollimekanismi. Tällaista kontrollimekanismia kyllä pandemia-aikana arvostettiin korkealle, mutta tässä esityksessä sitä ei valitettavasti ole sisällytetty lainkaan mukaan.

Arvoisa puhemies! Jo vuonna 24 hyväksytty käännetytyslaki hyväksyttiin vastoin Suomen perustuslakia, EU-oikeutta ja kansainvälisiä sopimuksia, joihin Suomi on sitoutunut. [Joakim Vigelius: Ei pidä paikkaansa! — Timo Heinonen: Eihän se pidä paikkaansa!] Lain katsottiin rikkovan oikeutta elämään, kidutuksen kieltoa, joukkokarkotuskieltoa ja palautuskieltoa, oikeutta hakea turvapaikkaa sekä oikeutta tehokkaisiin oikeussuojakäytänteisiin. Lain säätäminen oli kansallisen oikeusjärjestyksen vastaista, mutta ristiriita EU-oikeuden ja kansainvälisten sopimusten kanssa tekisi siitä myöskin vaikeaa soveltamisen näkökulmasta Rajavartiolaitokselle. Koska lakia ei kuitenkaan ole käytetty tämän voimassaoloaikana eikä muutosta myöskään toiseen lakiin eli rajasulun sallivaan lakiin ole tehty, niin käytännössä ollaan tilanteessa, että lakia ja sen toimivuutta ei ole lainkaan testattu.

On mielenkiintoista, arvoisa puhemies, minkä takia perusteluna käytettiin sitä, että raja voitaisiin avata, kun tämä välineellistetty maahanmuutto voidaan tällä estää. Miksi sitten sitä ei tehty? Oma arvioni tilanteesta on se, että siihen ei kerta kaikkiaan ollut riskien näkökulmasta varaa. Siksi se kertookin siitä, miksi me emme keskity näiden rajanylitysalueiden osalta myös siihen, että jokainen metsärajan yli tullut on tällä hetkellä tilanteessa, jossa meillä ei ole lainsäädäntöä sitä varten. Satoja kilometrejä puuttuu lainsäädäntöä, mutta me keskitymme tänään sellaisen lain käytännön soveltamiseen, joka on aika isoissa ongelmissa oikeusvaltioperiaatteen näkökulmasta.

Arvoisa puhemies! Toinen peruste tälle käännetyksille on ollut se, että rajalle talven 23—24 aikana tulleissa henkilöissä ei ollut kysymys niin sanotuista aidoista turvapaikanhakijoista — tällaisakin termiä on käytetty — vaan välineellistetyistä henkilöistä, joilla ei ole tarvetta turvalle. Tämä hallituksen esitys osoittaa kuitenkin nyt sen, että lähes kaksisataa jo tuolloin rajan yli saapunutta henkilöä on saanut turvapaikan Suomesta. Miten se on siis mahdollista, jos kerran viimeksi vielä vuosi sitten tämä peruste lähti tästä liikkeelle?

Toinen erikoinen peruste on se, että tätä on perusteltu niin sanotusti kansallisella turvallisuudella ja silti meillä ei ole ollut tarvetta ruveta tekemään parempaa lainsäädäntöä Suomen rajalle. Tätä käännetytyslakia on perusteltu, ainakin hallituksen esityksen ja hallintovaliokunnan mietinnön perusteella, nimenomaan turvallisuusuhan näkökulmasta. Molemmissa on puhuttu noin 10 000—20 000 turvapaikanhakijan vuosittaisesta määrästä, ellei tätä lakia säädettäisi. On pakko sanoa, että vaikka osa haluaisi nähdä, että tämä on suurikin määrä, niin tällaisella itärajalla tuntuu siltä, että aika helpolla tosiasiaa lähdetään siitä, että me voimme pyörtää niin perustuslain, EU-oikeuden kuin ihmisoikeussopimukset rakentamatta lainsäädännön nimissä järkevää rajaturvallisuutta, joka täyttäisi nämä äsken kuvatut oikeusjärjestelmämme perusteet.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

No, kun poimitaan sitten valiokuntien saamista asiantuntijalausunnoista joitakin näkökulmia, on tärkeää todeta esimerkiksi Tuomas Ojaselta, että perusteluvollisuus lakiehdotuksen välttämättömyydelle ja oikeasuhtaisuudelle on nyt merkittävästi korkeammalla kuin voimassa olevaa lakia alun perin säädettäessä, koska lakia ei ole ollut välttämätöntä soveltaa ja koska lakiehdotus jatkaisi alun perin vain vuodeksi säädetyin lain voimassaoloa puoleltoista vuodelta lopputuloksella, että lain voimassaolo muodostuisi merkittävästi pitkäkestoisemmaksi sekä sitä myöden jo verrattain pysyväksi oikeustilaksi. [Puhemies koputtaa] Kovia väitteitä, ja niitä löytyy täältä lisää. Tässä aikataulussa en pysty nyt siteeraamaan lisää.

Kun totesin alkuun, että olen pyytänyt tähän mahdollisuutta toimia toisin kuin eduskunnan enemmistö, niin olen yhä edeltävän vuoden kannalla, ja perusteet ovat tänä vuonna vielä kestävämmät kuin viime vuonna.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Vigelius.

18.26 Joakim Vigelius ps: Arvoisa puhemies! Täytyy olla voimakkaasti eri mieltä edellisen puhujan kanssa. Edustaja Kiuru, te totesitte, että tämä laki olisi perustuslain vastainen. [Hannu Hoskonen: Ei ole!] Se ei pidä paikkaansa. Perustuslakia tulkitsee perustuslakivaliokunta, ja lähtökohtaisesti ymmärtääkseni te ette ole edes perustuslakivaliokunnan jäsen. Teillä voi olla mielipide siitä, että kyseessä on perustuslain vastainen laki, mutta jos perustuslakivaliokunta on sen kahdesti arvioinut, niin toivoisin, että jonkinlaista perustelupohjaa esitettäisiin täällä salissa, erityisesti jos linjaa itse, että aikoo olla siinä ehkä alle yhden kuudesosan vähemmistössä, joka tätä lakia vastustaa huomiossa äänestyksessä. Sen näemme huomenna.

Mitä tulee tähän perustuslaillisuuteen, niin todettakoon, että meidän perustuslakimme nimenomaisesti mahdollistaa 73 §:ssään sen, että voidaan tehdä rajattuja poikkeuksia. Se rajattu poikkeus, mitä me olemme tämän lainsäädännön kohdalla tekemässä, on osa meidän perustuslaillista järjestelmäämme. Se on juuri osa sitä. Me hyödynnämme omaa perustuslakiamme poikkeamalla siitä rajatuilta osin mahdollistaaksemme kansallisen turvallisuuden turvaamisen tänä aikana.

Tältäkin osin on oltava eri mieltä edustaja Krista Kiurun kanssa siitä, että nyt vuosi tuon alkuperäisen lain hyväksymisen jälkeen tilanne olisi jotenkin parempi ja vielä kestävämpi tämän lain kannalta. Sekään ei oikein pidä paikkaansa. Tilanne Ukrainan ja Venäjän välisessä sodassa ei ole mitenkään erityisen paljon suotuisampi tänä kesänä verrattuna viime kesään. Meillä on vielä enemmän syitä olla huolissaan siitä, mihin suuntaan Venäjä on kehittymässä, mihin suuntaan sen asevoimien kehittäminen on kehittymässä ja miten se tekee riippuvaisen itsestään suhteessa tähän sotimiseen ja sotatououteen.

Samanaikaisesti meillä on myös käyty Yhdysvaltojen presidentinvaalit ja meillä on tullut epävakautta maailmanjärjestykseen myös sen myötä, ja samanaikaisesti täällä salissa esitetään, että ikään kuin tilanne olisi paranemaan päin emmekä voisi enää hyväksyä. Edustaja Kiuru ei ollut hyväksymässä tätä lakia viime vuonna eikä ilmeisesti ole hyväksymässä sitä tänäkään vuonna. Toivon, että eduskunnan enemmistö tämän lain taakse kuitenkin löytyy.

Jos palaamme tämän lainsäädännön taustoihin, niin jo marraskuussa 2021 — siis viime vaalikaudella perussuomalaisen ollessa oppositiossa — jätettiin useamman oppositiopuolueen toimesta välikysymys. Sen pääjättäjä oli edustaja Purra, ja edustaja Purra ynnä muut

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

vaativat välikysymyksessään sanatarkasti seuraavaa: ”Suomen tasolla on pysäytettävä turvapaikanhakijat rajalla hybridihyökkäyksen iskiessä. Esitämme säädettäväksi välittömästi Suomen lainsäädäntöön hätätilapykälää, jonka nojalla turvapaikkahakemusten vastaanottaminen voidaan keskeyttää laajamittaisen maahantulon tilanteessa kansallisen turvallisuuden ja yleisen järjestyksen turvaamiseksi.” Tämä on minusta rakentavaa oppositiopolitiikkaa, jota silloin harjoitettiin. Esitettiin aito, hyvä lakimuutosehdotus, joka olisi pitänyt toteuttaa jo sillä hallituskaudella, mutta se ei toteutunut Marinin kaudella, silloisen punavihreän hallituksen kaudella, ja siihen on useita syitä. Ensinnäkään silloiset puolueet eivät olisi sitä hyväksyneet edes hallituksessa keskenään, mutta itse asiassa, jos puolueilla olisi ollut edellisellä hallituskaudella samanlainen suhtautuminen tähän lainsäädäntöön, tähän lakiin välineellistetyn maahantulon torjumiseksi, sitä ei olisi ollut mahdollista viedä läpi viime vaalikauden voimasuhteilla. Nimittäin vihreillä ja vasemmistoliitolla, jotka nyt kokonaisuudessaan vastustavat tätä rajan poikkeuslakia, oli viime eduskunnassa keskenään jo enemmän kuin yksi kuudesosa eduskunnan voimasuhteista. He olisivat yksin voineet estää kaikenlaisten poikkeuslakien, mukaan lukien tämän rajan poikkeuslain, kiireelliseksi julistamisen. Tässä eduskunnassa he eivät siihen pysty.

Vasemmistoliitolla ja vihreillä keskenään ei ole tarpeeksi kansanedustajia estämään rajan poikkeuslain läpimeno [Timo Heinonen: Hyvä niin!] — ja hyvä niin. Se on osoitus siitä, että suomalaiset asettivat viime eduskuntavaaleissa turvallisuuden korkealle sijalle arvioitaessa sitä, keihin luotetaan seuraavat neljä vuotta. Ja kun katsomme, mitä esitettiin silloin marraskuussa 2021 jätetyssä välikysymyksessä useampien silloisten oppositiopuolueiden, perussuomalaisten ja kokoomuksen, toimesta, niin niitä on saatu nyt toteen. Itäraja on saatu kiinni, ja toisaalta ollaan saatu myös lainsäädäntöä, mikä mahdollistaa hätätilamaisen reagoinnin siihen, jos tilanne rajalla olisi kriisiytymässä, niin että me voimme reagoida ja että meillä on lainsäädäntö jo siinä tilanteessa valmiina, niin että emme joutuisi säätämään hätäisesti lainsäädäntöä, vaan jo tilanteen ollessa vielä rauhallinen teemme varautuvaa, ennakoivaa, etukätistä lainsäädäntöä, joka mahdollistaa toimimisen, jos tilanne kehkeytyy huonommaksi.

Koska tässä Suomen eduskunnassakaan tämä ei ilmeisesti ole täysin itsestään selvää, kertaan vielä: Suomen rajoista päättää Suomi, Suomen rajojen ylittämisestä päättää Suomi, ja Suomen rajanylitysten rajoittamisesta päättää Suomi. Näitä valtuuksia ei tule luovuttaa ulkoisille valloille, ei Venäjälle, ei muillekaan, mutta ei myöskään yksittäiselle tulijalle. Itsenäinen valtio määrää omasta alueestaan, ja valtion alue on tässä suhteessa loukkaamaton ja jakamaton. Se oikeus on vain meillä.

Näistä monelle ehkä itsestään selvistä periaatteista säädetään niin perustuslaissa kuin tarkemmin Suomen rajoja käsittelevissä laeissa. Niiden suojeleminen, meidän rajojemme suojeleminen, meidän lainsäädäntöjärjestelmämme suojeleminen, on jokaisen meidän tehtävä tässä salissa, ja pidän erityisen vastuuttomana sitä, että täällä salissa pieni vähemmistö edustajia kyseenalaistaa tämän lain tavoilla, jotka kyseenalaistavat koko meidän perustuslain mukaisen toiminnan, vaikka perustuslakivaliokunta on tehnyt täysin päinvastaisen arvion heidän kanssaan. Jos tällaisia raskauttavia väitöksiä esitetään, että perustuslakia tässä salissa rikottaisiin huomenna ehkä viiden kuudesosan enemmistöllä kansanedustajista, niin toivoisin, että sille on joitakin kestävämpiä perusteluita kuin idealistinen huuhaa, jota on tässä salissa tänään suuresti kuultu.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Heinonen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

18.33 Timo Heinonen kok: Arvoisa rouva puhemies, hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Olemme käsittelemässä rajaturvallisuuslain jatkamista, joka nyt siis on kohta vuoden ollut käytössä tai säädettyinä, ja voi todeta, että se on toiminut hyvin. Meidän itärajamme on pysynyt turvallisena ja hiljaisena, ja voi näin ollen todeta, että lainsäädännölle on ollut selkeä tarve. Me varaudumme Venäjän suhteen kaikkeen, myös siihen, mitä emme välttämättä edes osaa ajatella, mitä tämä roistovaltio saattaa tehdä.

Tänään olemme eduskunnan käsittelyssä käsitelleet myös esimerkiksi Ottawan sopimuksesta irtaantumista. Miksi sen teemme? Sen takia, että meidän naapurissa on Venäjän kaltainen valtio, joka käy hyökkäyssotaa tällä hetkellä yhtä itsenäistä valtiota kohtaan, ja on vaara, että se toimii jonkin muunkin valtion suhteen samalla tavalla. Olemme nykyhallituksen aikana myös rajanneet kiinteistöomistusta, tehneet merkittäviä toimenpiteitä, jotka vahvistavat maamme turvallisuutta. Ja tietysti — aivan oleellisena — samasta syystä saimme eduskunnan enemmistön kanssamme samalle kannalle, että Suomen on järkevää liittyä Natoon. Se päätös syntyi tällä kaudella. Sen lisäksi panostamme merkittävällä tavalla myös omaan uskottavaan puolustukseemme osana Natoa.

Tässä edellä edustaja Vigelius käytti hyvän puheenvuoron ja kuvasi muun muassa sitä, miten me itsenäisenä valtiona päätämme, keitä Suomeen voi tulla, ja toisaalta kukaan muu valtio ei voi päättää sitä, keitä Suomeen tulee. Siitä tässä on isossa kuvassa kysymys.

On myös pöyristyttävää, että niin pitkäaikainen kansanedustaja kuin SDP:n Krista Kiuru — joka muuten sai Uudenmaan rajan kiinni — väittää tässä salissa kirkkain silmin, että tämä esitys on perustuslain vastainen. Jos olisin tiennyt, että hän ei Suomen perustuslakia ja sen toimivuutta näin tunne, niin olisin esittänyt hänelle epäluottamusta viime kaudella. Hänen vastuullaan oli aika isoja kysymyksiä maamme turvallisuudesta, kun koronapäätöksiä tehtiin. Jos hän näin totaalisen ulkona ja pihalla on siitä, mitä meidän perustuslaki tarkoittaa, niin on ollut onni ja siunaus, että mitään vakavaa ei viime kaudella sattunut. Tämä lainsäädäntö, mitä olemme nyt käsittelemässä, ei ole perustuslain vastainen, se on perustuslain mukainen, ja se on oleellista pöytäkirjaan kirjoittaa. — Ja ymmärrän, että edustaja Kiuru hipsi tuosta oman puheenvuoronsa jälkeen paperit kainalossa pois, kun tähän asiaan täällä salissa tartuttiin.

Nyt on siis kyse välineellistetyn maahantulon rajoittamisesta rajaturvallisuuslailla eli tilanteesta, jossa Venäjä käyttää ihmisiä hybridihyökkäyksensä osana. Niin kuin edellisessä puheenvuorossa, kun tätä täällä salissa käsitelimme, toin esille, oleellista tässä lainsäädännössä on myös välittää se viesti sinne jonon päähän, että raja ei ole Suomen kautta Eurooppaan auki. Venäjähän kuljetti väkeä lentokonein omaan maahansa ja työnsi sitä rajalle, osan väkivalloin, osan väärin lupauksin. Ja jonon päähän, joka on Bagdadissa, Mogadishussa ja monessa muussa, menee viesti, että täältä ei pääse, ei kannata uskoa siihen, mitä Venäjä sanoo, ei kannata lähteä tulemaan tänne itärajalle, täältä raja ei ole auki tällaisen laittoman maahantulonkaan myötä.

No, onko tämä ollut sitten jollain tavalla moitittavaa muiden valtioiden näkökulmasta? Ei ole. EU ei ole tähän puuttunut, ja vaikka jotkut suomalaiset tästä kantelivatkin, niin ei senkään jälkeen tähän puututtu. Näiden suomalaisten tekemät kantelut tästä rajaturvallisuuslaista eivät johtaneet mihinkään toimenpiteisiin. Olemme ennen muuta saaneet myös muilta mailta ymmärrystä, että tämä toimenpide on pitänyt tehdä.

Arvoisa puhemies! Olen täällä salissa ennenkin lukenut tuon minun mielestäni varsin oleellisen kohdan, joka löytyy sisäministeriön muistiosta 28.11.2023. Silloin olimme siinä tilanteessa, että me vasta suljimme näitä rajanylityspaikkoja — ensin osan, jolloin Venäjä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

siirsi virran toiseen paikkaan, suljimme lisää, ja pystyimme sulkemaan lopulta päättäväisesti kaikki. Luen, mitä totesivat meidän parhaat asiantuntijat, joilla on meidän tiedustelutietomme ja tieto siitä, keitä maahamme pyrki. Tässä suora lainaus siitä: ”Poliisin arvion mukaan maahan saapuvien ihmisten mukana Suomeen todennäköisesti saapuu sisäistä turvallisuutta vaarantavia henkilöitä, joista osalla voi olla sotarikostaustaa. Maahan tulevien henkilöiden joukossa Suomeen voi päästä myös rikoksiin syyllistyneitä henkilöitä, rikollisjärjestöjen jäseniä ja siviileiksi tekeytyneitä sotilaita. Suuri hakijamäärä mahdollistaa myös erilaisten kansallista turvallisuutta vaarantavien henkilöiden tai joukkojen tarkoitussellisen lähettämisen Suomeen. On todennäköistä, että ilmiö tulee aiheuttamaan yhteiskunnassa turvattomuutta.” Tästä tässä on kyse, ja meillä ei ole muuta vaihtoehtoa kuin jatkaa rajaturvallisuuslakia.

Minä en moiti tässä salissa ketään, joka tätä on tukemassa. Haluan antaa ison kiitoksen sosiaalidemokraateista valtaosalle, jotka ovat tätä tukemassa. Keskustasta ymmärtääkseni kaikki ovat tämän lainsäädännön takana antamassa hallituspuolueille sen tuen, jota tarvitaan. Sitä ihmettelen, että jotkut lähtevät politikoidaan tämäntyyppisellä kysymyksellä, mutta jätän sen heidän äänestäjiensä arvioitavaksi.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Eerola.

18.41 Juho Eerola ps: Kiitos, arvoisa rouva puhemies! Tuossa kun edellä edustaja Heinonen kommentoi edustaja Kiurun aiempaa puheenvuoroa, jossa Kiuru oli todennut tämän olevan perustuslain vastaista, mitä tämä ei ole, niin hyvä huomio Heinoselta oli se, että silloin, kun edustaja Kiuru oli itse ministerinä, meni kiinni Uusimaa. Nyt menee kiinni Vaalimaa. Muistan kyllä hyvin sen Uudenmaan ja Kymenlaakson välisen sulun, kun päivittäin sitä ylitin. Siinä on vanha Turun rauhan raja vuodelta 1743, ja silloin ei ollut sillä rajalla niin vahvaa vartiointia kuin mitä viime kaudella korona-aikana oli.

Mutta nyt tähän itse asiaan: Tosiaan tämä väite, mikä täällä on salissa monta kertaa vasemmalta laidalta kuultu ja kuultiin viime vuonna, vuosi sitten, kun tätä ensimmäisen kerran käsiteltiin, että tulee moitteita EU:sta ja tämä on EU-oikeuden vastainen ja perustuslain vastainen ja niinpäin pois — no ei ole perustuslain vastainen, mutta ei ole todellakaan tullut moitteita EU-komissionkaan suunnasta, vaan päinvastoin kehuja. Näyttää siltä, että tämä Suomen malli tulee olemaan laajemminkin Euroopan malli, ja hyvä tosiaan niin.

Se, että meillä on ollut mahdollisuus tällaista lääkettä käyttää, on osoittanut sen, että sitä ei ole tarvinnut käyttää, eli tämä on ikään kuin toiminut ennaltaehkäisevästi. Kun meillä on ollut tällainen mahdollisuus käytössämme, on loppunut se virta, mikä silloin oli alkamassa. Usein täällä on puhuttu niistä hädänalaisista, kehityksistä tulevista ihmisistä, että vaikka he olisivatkin hybridivaikuttamisen alaisina tai uhreina, niin se ei poista ehkä kenties sitä hätää, mikä heillä oikeasti siellä on, mutta nyt jätetään huomioimatta se, että todellisuudessa Venäjällä on mahdollisuus käyttää myös omia sotajoukkojaan ikään kuin turva- paikanhakijoina, jos meillä ei tämäntyyppistä lainsäädäntöä nyt olisi käytössämme. Kun Venäjä on suorittanut monennäköistä tihutyötä tässä meidän lähialueella ja muittenkin eurooppalaisten maitten alueilla, niin ei ole kaukaa haettu se skenaario, että jonain päivänä sieltä pistettäisiin 5 000, 10 000 tai 15 000. Ei heillä tarvitsisi olla aseita mukana, mutta heillä olisi kaikki valmius monennäköiseen tihutyöhön: meidän energianjakelukeskukset, vedenjakelukeskukset, kaikki tällaiset, mitä meillä on. On rajattomat mahdollisuudet, mihin he pystyisivät sitten tekemään kaikennäköistä tihutyötä ja sotkemaan käytännössä mei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

dän systeemin. Jo pelkästään se, että heitä olisi täällä 10 000—20 000, pistää sitä meidän järjestelmää, joka monessa tapaa muutenkin on haasteellisten aikojen esillä, ihan uuteen tilanteeseen.

Eli siinä mielessä — nyt kun kolme minuuttia menee, enkä jaksa kiivetä tuonne torniin — totean, että kiittäen hyväksyn tämän kaiken. — Kiitokset.

Toinen varapuhemies Tarja Filatov: Edustaja Hoskonen.

18.44 **Hannu Hoskonen kesk:** Arvoisa rouva puhemies! Kiitoksia hyvästä keskustelusta, joka tähän välineellistetyin maahantulon estolakiin liittyen on käyty. Olen joistakin puheenvuoroista hieman jopa järkyttynyt, miten voi isänmaan asioista kuulla tällaisessa arvokkaassa salissa kuin eduskuntaistuntosalissa, suuressa salissa, että muka emme voisi isänmaan koskemattomuutta suojella ja suomalaisten ihmisten turvallisuutta. Siitähän tässä on kysymys.

Itsenäisen valtion, demokraattisen, parlamentaarisen tasavallan, tärkein tehtävä on suojata Suomen kansalaisia ja Suomen alueen koskemattomuutta. Tämä on se tärkein tehtävä, ja siitä tehtävästä emme saa milläkään tinkiä. Ja puheita siitä, että olisimme rikkomassa perustuslakia, pidän aivan kummallisina. Kaikki Suomen kansanedustajat ovat tähän asiaan liittyen saaneet tietää kaikki olennaiset tiedot, jos vain on ollut tilaisuuksissa mukana kuulemassa, mitä on meille kerrottu. Kaikki tietävät tämän tilanteen vakavuuden, ja olen olettanut koko ajan, että kaikki kun tietävät tämän asian, he myös toimivat sillä tavalla, että isänmaan koskemattomuus turvataan.

Joka tapauksessa Suomen perustuslaki sallii ihan selkeästi, yksiselitteisen selkeästi, rajatun poikkeuksen mahdollisuuden, ja siitä tässä on kysymys. Väite siitä, että Suomen perustuslakia rikotaan tai halvennetaan, on ihan kamala väite. Toivon, että ne edustajat, jotka tällaisia puheenvuoroja käyttävät, perehtyisivät hieman asiaan. Kyllä heidänkin puheenvuoroissaan pitää olla se syvin ydin, että puhutaan totta, niin kuin perustuslaki edellyttää kansanedustajalta. Se on Suomen perustuslakiin kirjattuna, miten kansanedustajan tulee toimia tehtävänsä hoitaessaan. [Juho Eerola: Se on siellä perustuslaissa!] Se on suoraan perustuslaissa, ja toivon, että kaikki kansanedustajat tutustuvat perustuslakiin.

Suomessa perustuslain tulkinnan tekee aina perustuslakivaliokunta, ja perustuslakivaliokunta on aivan varmasti tätä asiaa tarkastellessaan käyttänyt paljon asiantuntijoita, pohjittanut asiaa erittäin syvällisesti ja todennut sen saman asian, että itsenäisen valtion tehtävänä on suojata kansalaisia ulkoisia uhkia vastaan. Ihmisiä suojataan ja maamme koskemattomuutta suojataan. Venäjän aggressio, jonka kaikki me tiedämme, on ollut aivan kammatavaa katseltavaa, ja tällä keinoin me suojaamme, että Suomi säilyy itsenäisenä valtiona eikä joudu tällaisiin vaaratilanteisiin, mihin Venäjä pyrkii, ihan ilmiselvästi.

Kuten monessa puheenvuorossa on sanottu jo tässä aikaisemmin, Euroopan unionin komissio ei ole puuttunut tähän menettelyyn millään lailla, päinvastoin on sen hyväksynyt. Ja aika usein on tullut myös Euroopan unionin komission suunnalta tietoa, että tästä Suomen mallista, jota Suomi on käyttänyt tässä asiassa, ollaan pikkuhiljaa luomassa Euroopan unionin omaa perinnettä, toimintatapaa, miten suhtautua tähän asiaan. Me olemme nähneet tuossa vähän etelämpänä Puolan ja Liettuan rajalla, miten rajua on tämä maahan pyrkivien henkilöiden käyttäytyminen, jota nimenomaan Venäjä masinoi. Tätäkö jotkut Suomen kansanedustajat haluavat? Katsokaa niitä televisiouutisia, mitä minäkin olen nähnyt televisiosta. Siellähän taisi Puolan rajalla käydä se ikävä onnettomuus, ikävä attentaatti, jossa

Pöytäkirjan asiakohta PTK 59/2025 vp

puolalainen rajavartija menetti henkensä. [Sanna Antikainen: Nuori vieläpä!] Tällaistako me todella tässä talossa haluaisimme? En voi kuvitella, että sellaista päivää koskaan koitaisi tässä maassa.

Pitäkäämme Suomi itsenäisenä, onnellisena valtiona, joka suojaa kansalaisiaan ja noudattaa perustuslakiaan, niin kuin nyt on tehty. Ja puheet siitä, että emme noudattaisi perustuslakia, ovat aivan käsittämättömän väärä. Toivon, että jokainen kansanedustaja tuntee sydämessään tämän totuuden, koska vain totuus jää elämään.

Euroopan unionin komissio tietenkin tulee vähän jälkijunassa, ja Euroopan ihmisoikeustuomioistuin tulee vielä enemmän jälkijunassa, koska sinne menevien juttujen käsittelyhän helposti kestää viisi vuotta. Suomen itsenäisyyden vaaliminen vaatii joka ainoan päivän, ei viiden vuoden odotusta eikä seitsemän vuoden odotusta, vaan joka ainoa päivä meidän pitää Suomen rajat turvata.

Kuten kaikki tiedämme, rajojemme vartija on Rajavartiolaitos, ja rajojamme vartioivat rajavartijat tarvitsevat sen lain, jonka perusteella he toimivat. Kuten tiedämme, perustuslain 2 §:n 3 momentti sanoo aivan selvästi, että kaiken julkisen toiminnan tulee perustua lakiin ja lakia on tarkoin noudatettava. Elikkä tämä laki toimii rajavartijoillemme selvänä työvälineenä, miten tulee näissä tilanteissa toimia. Rajavartiolaitoksen johto on kouluttanut kaikki rajavartijat näitä toimenpiteitä varten, jos tilanne sellaiseksi menee. Koulutus on ollut lävitse käypää — joka ainoa mies ja nainen Rajavartiolaitoksen palveluksessa tietää, miten tulee toimia, ja he ovat siihen valmiita, mutta he tarvitsevat ennen kaikkea lain, joka antaa heille sen laillisen taustan ja laillisen pohjan toimia isänmaata suojatessaan. Ja tätä työtä tehdessään Suomen rajojemme vartijat, miehet ja naiset, tarvitsevat meidän kaiken kunnioituksen ja tuen, ja sen tuen annamme huomenna äänestämällä tämän lain puolesta ja viemällä sen läpi. [Juho Eerola: Näin teemme!] Sen tuen he tarvitsevat, ja sitä tukea meidän pitää kaikkien antaa.

Suomi on säilynyt itsenäisten kansakuntien joukossa erittäin raskaiden vaiheiden jälkeen, mutta sitä itsenäisyyttä, mikä meillä on, pitää vaalia, sitä pitää kunnioittaa ja sitä pitää rakastaa joka hetki, ja se on tästäkin eteenpäin joka ainoa päivä hankittava. Toivon, että tätä periaatetta kaikki kunnioittavat.

Keskustelu päättyi ja asian käsittely keskeytettiin.